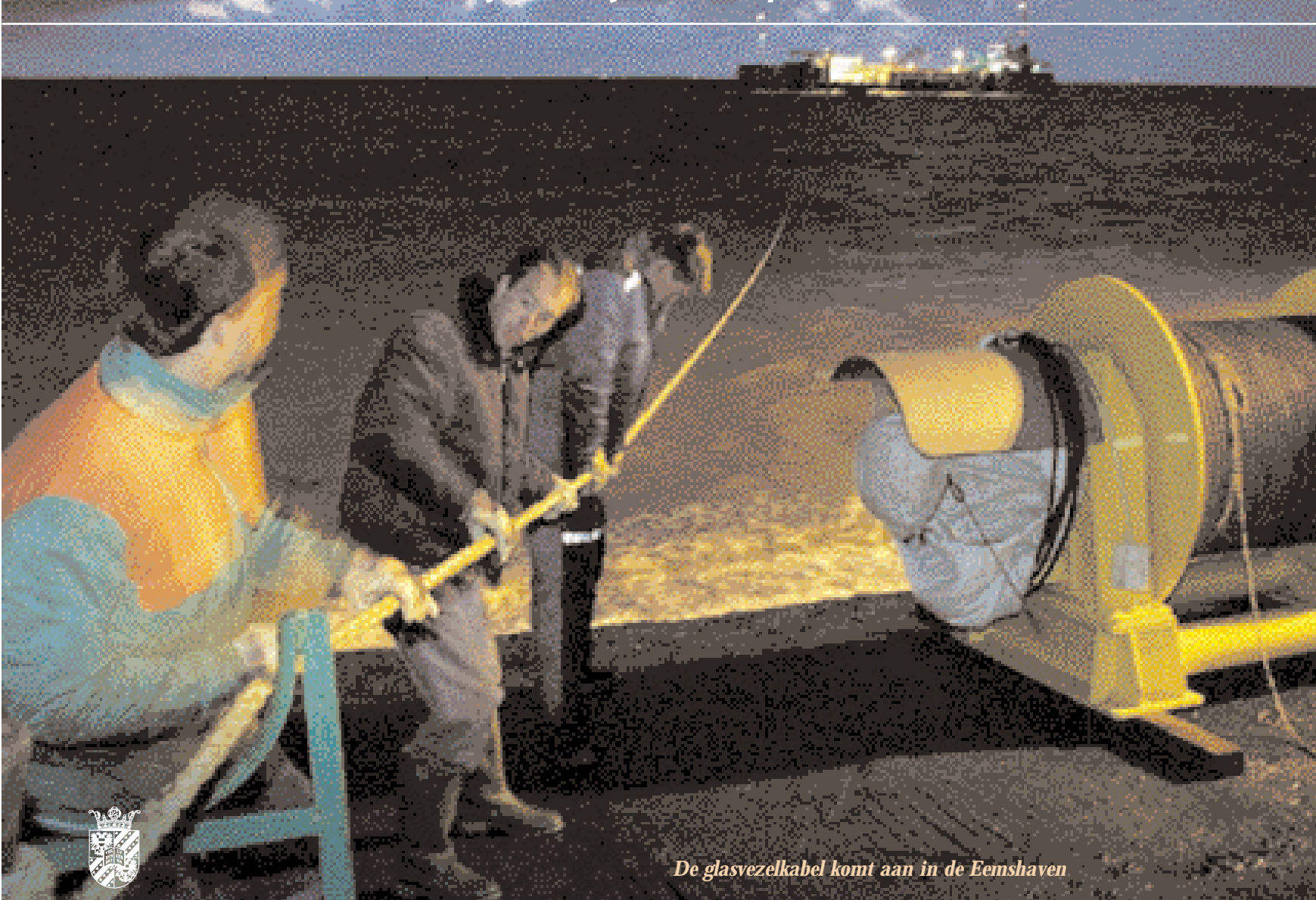

Broerstraat 5

 Groningen wordt internetknooppunt
Het verhaal van een geslaagde lobby

De glasvezelkabel komt aan in de Eemshaven

RUG

De Academie voor Management organiseert en diplomeert namens de Rijksuniversiteit Groningen hoogwaardige leergangen voor leidinggevenden. De Academie creëert optimale leercontexten. Hiermee benadrukt zij de authentieke 'Universitas', het groepsgewijs leren. De Academie is gericht op de idealen van de klassieke universiteit: vakoverstijgend inzicht, persoonlijke vorming, groei naar leiderschap, maar vooral talentontwikkeling behoren tot deze 'Universitas'. Deelnemers aan leergangen ondergaan het leerproces niet als consument, ze zijn coproductent.

STUUR MIJ INFORMATIE OVER ONDERSTAANDE LEERGANGEN

▲ Executive Programma's

Res Publica Leergang	start 15 november 2001	☐
Summer Academy	start 3 juli 2001	☐

▲ Postdoctorale Marketingleergangen

Merkmanagement	start 11 oktober 2001	☐
Strategische Marketing van Diensten	start 6 december 2001	☐
Customer Based Marketing Management	start 30 oktober 2001	☐
Strategic Business Development	start 14 november 2001	☐
Strategisch Communicatiemanagement	start 22 november 2001	☐
E-Business	start 28 november 2001	☐
Flexibel Mastertraject - Master of Marketing Strategy		☐
Summer Academy	start 3 juli 2001	☐

▲ Postdoctorale Human Resources Leergangen

Verandermanagement	start 6 november 2001	☐
Opleidingsadviseur	start 20 november 2001	☐
HR-Strateg	start 1 november 2001	☐
Human Core Business	start 1 november 2001	☐
Strategische Kennisproductie	start 6 november 2001	☐
Flexibel Mastertraject - Master of Human Development in Organisations		☐
Summer Academy	start 3 juli 2001	☐

▲ Postdoctorale Leergangen

Master of Facility Management	start voorjaar 2002	☐
Infra Development	start 13 december 2001	☐

▲ Business Courses

Business Strategy Course	start 16 oktober 2001	☐
--------------------------	-----------------------	--------------------------

▲ Academy & Company Trajecten

Alle bovenstaande leergangen kunnen in-company worden verzorgd		☐
--	--	--------------------------

DE LEERGANGEN WORDEN TWEE MAAL PER JAAR IN HET MIDDEN VAN HET LAND GEORGANISEERD

Naam: _____ M / V Functie: _____

Bedrijf: _____ Telefoon: _____

Werkadres: _____ Telefax: _____

Pc/Plaats: _____ E-mail: _____

Telefoon: 050 - 316 21 15

Telefax: 050 - 316 23 00

RUG

Academie voor Management
Antwoordnummer 7002
9700 VD Groningen
tel: 050 - 316 21 15

www.academievoormanagement.nl
e-mail: info-avm@uog.nl

Inhoud

- 4 Sint-Joris en de vitamine C
Szent-Györgyi in Groningen
- 7 Ain wondre stad /
Sharon Dijksma over Haddingestraat 10
- 8 Snuffelen in Lutjewad
- 10 Terugblik op het Voorjaarsdiner
- 12 Rond de wereld /
Wim Klooster in Maine
- 14 De hoedende moeder
De studentepsychologen van de RUG
- 16 WKB / column van Willem Hofstee
- 17 Academische Schatten
- 18 Groningen Internet Exchange
- 20 Besmet met de ziekte van Stendhal?
De alumnireis naar Florence

- 22 Academische Opleidingen Groningen
- 24 Brandpunt Groningen
- 28 Alumni Achteraf

Redactioneel

Het lijkt erop dat de zomer Groningen eindelijk bereikt heeft. Je kunt in het weekend niet even rustig de tuincentra bezoeken zonder vijf rondjes op de parkeerplaats te rijden op zoek naar een plekje. Ook zie je in de middagpauze collega's regelmatig ijsjes etend door de stad kuieren. Inmiddels werk ik al weer enkele maanden als alumnifunctionaris voor de RUG en begin aardig ingeburgerd te raken in het universitaire leven. Mijn vuurdoop bestond uit de organisatie van de voorjaarsdinners die ook dit jaar weer plaatsvonden op de eerste donderdag na Pasen, 19 april. In Rotterdam, Amsterdam, Zwolle, Leeuwarden en Groningen gingen alumni aan tafel om tussen voorgerecht en toetje te genieten van twee boeiende lezingen. Ondanks de tegenvallende opkomst was het een geslaagd evenement dat volgend jaar zeer zeker herhaald wordt.

Wij laten u in dit nummer van *Broerstraat 5* door middel van ons verslag nagenieten van deze bijzondere avond.

Even verrassend als bijzonder is ook het artikel dat gewijd is aan de Groningse jaren van de van oorsprong Hongaarse biochemicus Albert Szent-Györgyi. Deze winnaar van de Nobelprijs heeft in Groningen de basis gelegd voor de ontdekking van de vitamine C. De u allen bekende witte of gele pilletjes die met name in de winter in grote hoeveelheden dienden te worden ingenomen (ze waren best lekker). Naast de lichamelijke gezondheid ook een artikel over geestelijke gezondheid. Naar aanleiding van het boek van Louis Sommeling gaan we dieper in op de praktijk van de studentepsychologen in Groningen.

Verdere items die in dit nummer aan bod komen zijn de zogeheten snuffelpalen bij Lutjewad, waarmee de RUG metingen verricht naar broeikasgassen. Maar ook het recent succes waarbij door succesvol lobbyen een uiterst belangrijk schakelpunt voor het internetverkeer in Groningen is terechtgekomen. Zo zie je maar weer: 'Er gaat nog steeds niets boven Groningen.'

Veel leesplezier!

Lidy Bosker
Alumnifunctionaris

Colofon

Zestiende jaargang
Tweede nummer
juni 2001
ISSN 0921-1721

abonneren voor f 40,- per jaar.
Het blad verschijnt vier keer per jaar.

Wim Janssen
Geert Sanders

Ontwerp en lay-out
In Ontwerp, Assen

Druk
Tijl Offset, Zwolle

Broerstraat 5 is een gratis magazine voor alle laatstejaars studenten, afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, alsmede oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. Overige personen en instellingen kunnen zich

Uitgever
Interne en Externe
Betrekkingen
RUG

Redactie
Andries Bierling
Lidy Bosker
Chris Giebels
Gert Gritter

Redactieadres
Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 73 79
alumni@bureau.rug.nl
Fax (050) 363 63 00

Fotografie
- Dennis Beek (WFA): omslag
- Reyer Boxum: p 14
- Bert Janssen: p 4, 7 en 28
- Bob Kleinjans: p 23
- Elmer Spaargaren: p 6

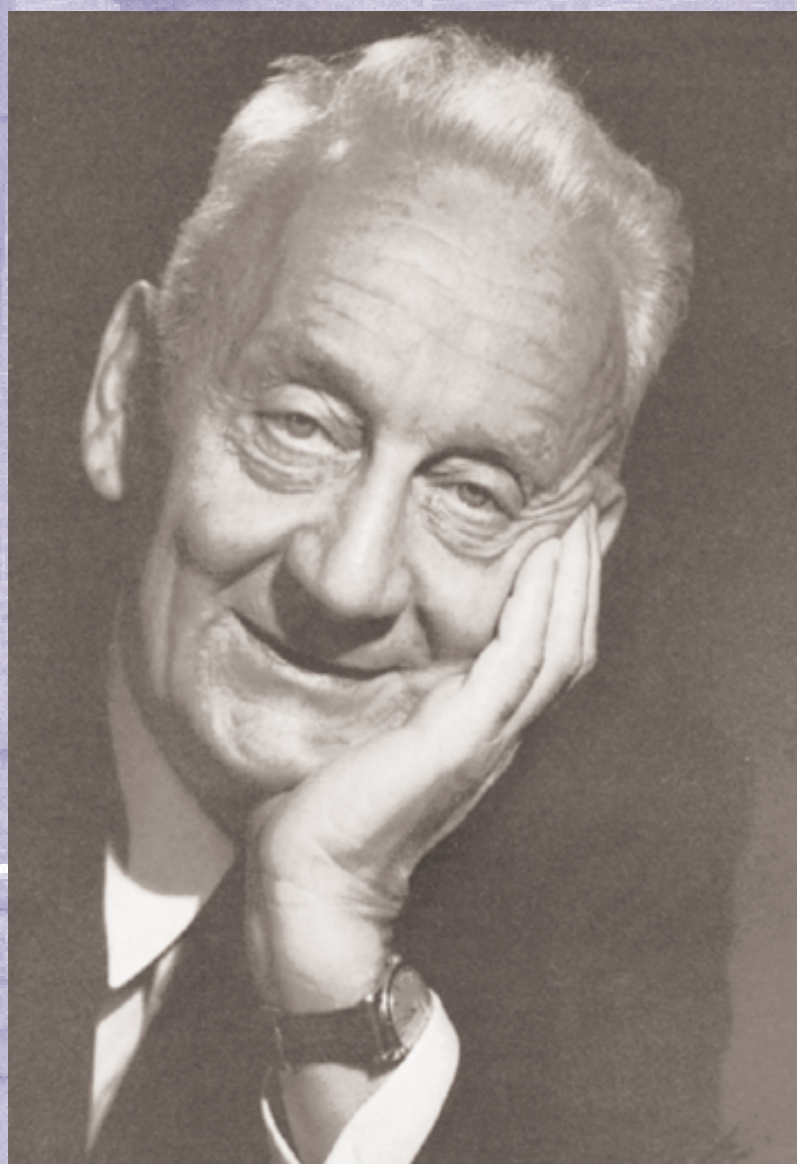
Oplage
40.000 exemplaren

Adreswijziging/aanmelding
(050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Online-versie
<http://www.rug.nl/alumni>

Productie
Facilitair Bedrijf RUG

Sint-Joris en vitamine C

Albert Szent-Györgyi (1893-1986) studeerde geneeskunde in Boedapest. Werkte in Bratislava, Praag, Berlijn, Hamburg, Leiden, Groningen, Cambridge en Rochester (VS). In 1930 werd hij hoogleraar aan de universiteit van Szeged in Hongarije. In de jaren dertig was hij actief anti-nazi. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verleende Zweden hem ter bescherming het Zweedse staatsburgerschap. In 1947 verliet hij Hongarije om politieke redenen en woonde en werkte tot zijn dood in Amerika.

Zie voor meer informatie over Albert Szent-Györgyi zijn autobiografische artikel 'Lost in the twentieth century', Annual Review of Biochemistry 32 (1963), 1-14.

ONZE UNIVERSITEIT VERTELT MET TROTS DAT FRITS ZERNIKE IN 1953 ONZE EERSTE (EN OOK ENIGE) NOBELPRIJSWINNAAR WAS. IS DE NOBELPRIJS VAKER BINNEN BEREIK GEWEEST? MISSCHIEN WEL, NAMELIJK IN HET GEVAL VAN DE HONGAARSE BIOCHEMICUS ALBERT SZENT-GYÖRGYI, DIE IN 1937 DE NOBELPRIJS VOOR FYSIOLOGIE EN GENEESKUNDE ONTVING. HIJ LEGDE DE BASIS VOOR ZIJN WERK TIJDENS ZIJN VERBLIJF IN GRONINGEN VAN 1922-1926.

Albert Szent-Györgyi (zijn Hongaarse naam zou in het Nederlands 'Sint-Joris' luiden) werd in 1893 geboren te Boedapest in het toenmalige keizerrijk Oostenrijk-Hongarije. Na zijn studie geneeskunde werkte hij in Poszony (nu Bratislava in Slowakije). Toen Oostenrijk-Hongarije na de oorlog was ontmanteld, werd hij min of meer gedwongen naar het Westen uit te wijken. Via Praag en Berlijn kwam hij in Hamburg terecht, waar hij een cursus fysische chemie volgde aan het Instituut voor Tropische Hygiëne. Met deze opleiding hoopte hij in dienst genomen te worden door een of andere koloniale regering, als zijn geld op was. In Hamburg ontmoette Szent-Györgyi tijdens een congres de farmacoloog W. Storm van Leeuwen, die hem een positie in Leiden aanbood. Na twee jaar in Leiden, waar hij 'in zijn vrije tijd scheikunde leerde', vertrok hij naar Groningen op uitnodiging van prof.dr. H.J. Hamburger. Hamburger was hier een vooraanstaande persoon in de medische faculteit tijdens het eerste kwart van de vorige eeuw. Hij slaagde erin vele getalenteerde onderzoekers aan te trekken. 'Salarissen waren laag, maar voldoende voor een zeer bescheiden leven, dat gelukkig en rustig was,' aldus Szent-Györgyi.

Bijnierschors en aardappelen

De fysioloog prof.dr. R. Brinkman herinnerde zich in 1965 bij zijn afscheidscollege: 'In die tijd kwam op Hamburger's laboratorium de meest

brilliant amateur welke ik ooit ontmoette, Albert Szent-Györgyi. Hij kwam, in vrij berooide toestand met vrouw en dochtertje via Leiden uit Hamburg, en mijn chef had hem naar ons laboratorium uitgenodigd. Zijn bagage bestond in hoofdzaak uit een tropenhelm, twee paar ski's, een Alpenhoorn en een boemerang, en verder bezat hij nog een sigarenkistje, waarin zijn laboratorium zich bevond. (...) Hamburger had voor hem een prachtige laboratoriumkamer laten inrichten, maar die weigerde hij; hij wou in een kleine kelder beginnen, dat hadden Pasteur en Claude-Bernard ook gedaan!'

In Groningen begon Szent-Györgyi met studies over de celademhaling of biologische oxidatie. In de eerste regels van zijn eerste artikel in het *Biochemische Zeitschrift* noemde hij de probleemstelling: 'De beide grote moderne theorieën van de celademhaling, de theorie van de *waterstofactivering* (Wieland) en de theorie van de *zuurstofactivering* (Warburg) staan tegenwoordig [1922] nog vaak als logische tegenstellingen tegenover elkaar.' Szent-Györgyi postuleerde echter dat beide theorieën correct zijn, dat beide activeringen plaatsvinden en dat de geactiveerde waterstof door de geactiveerde zuurstof wordt verbrand. Tijdens het Groningse onderzoek, dat later werd voortgezet in Hongarije, ontdekte hij dat deze verbranding inderdaad via tussenproducten verloopt. Deze ontdekking werd beloond met de Nobelprijs in 1937.

Een waarneming waaraan Szent-Györgyi veel aandacht gaf, was de gelijkenis tussen de bruinkleuring van bijnierschorsweefsel tijdens de ziekte van Addison en de bruinkleuring van aangesneden appels en aardappels bij blootstelling aan lucht. Dit bracht hem ertoe ook de celademhaling in plantenweefsel te onderzoeken, omdat deze in principe gelijk zou zijn aan die in dierlijk weefsel (waarin hij gelijk had) en een gemeenschappelijke oorzaak van de genoemde bruinkleuringen zou kunnen worden gevonden (hetgeen niet het geval was). Dit verschijnsel onderzocht hij in aardappelen en later in twaalf andere planten: appel, peer, boon, banaan, druif, suikerbiet, meloen, selderij, ananas, wortel, radijs en komkommer. Ik kan mij voorstellen dat zijn collega's in het medisch-fysiologische laboratorium aan de Bloemsingel 1 vreemd hebben opgekeken toen hun Hongaarse collega kwam aanzetten met deze op de markt aangeschafte materialen. Uit zijn onderzoeken bleek dat in sommige planten een stof aanwezig is, die het door hem onderzochte oxidatieproces sterkt onderdrukt en dat eerst na omzetting van deze stof een kleurreactie optreedt. Vrij abrupt kwam er een halt aan het werk van Szent-Györgyi in Groningen. In 1924 stierf Hamburger, de fysioloog die hem had binnengehaald. De opvolger van Hamburger was een psycholoog, die niet van scheikunde hield met inbegrip van Szent-Györgyi. Daarmee kwam een eind aan de onderzoeken van de Hongaar in Groningen. In zijn

Werkkamer en laboratorium Van Szent-Györgyi aan de Bloemsingel 1

zesde en laatste Groningse publicatie in 1926 vatte Szent-Györgyi het onderzoek over de bijnierschors samen. Hij beschreef dat de studies over dit orgaan aanvankelijk tot niets leidden, maar uiteindelijk een positief resultaat hadden en dat een stof was ontdekt met sterk reducerende eigenschappen, die sterk leek op de in planten gevonden stof. Hij publiceerde de resultaten van zijn niet-afgesloten onderzoek, omdat hij zijn 'Groninger werkplaats' ging verlaten in de hoop dat andere onderzoekers met deze stof verder zouden kunnen werken en het artikel eindigt met de zin: 'Jammer genoeg ben ik niet meer in staat om de verkregen extracten systematisch te onderzoeken.' Overigens bedankte hij in dit artikel nog wel keurig de Groningse hoogleraren voor de in Nederland genoten gastvrijheid.

Ignose

Nog altijd een beginneling in de wetenschappen was Szent-Györgyi ten einde raad. Hij zat zonder geld en had geen buitenlands diploma. Hij stuurde zijn vrouw en kind naar Hongarije en bereidde zich voor op het einde van zijn wetenschappelijke carrière. Dat

duurde gelukkig niet lang. Tijdens het Internationaal Fysiologisch Congres in Stockholm (1926) werd in de openingslezing door Sir F.G. Hopkins Szent-Györgyi's naam drie keer vermeld, meer dan die van enig ander. Dit resulteerde in een uitnodiging om verder in Cambridge te werken met een Rockefeller Fellowship. Daar zette Szent-Györgyi zijn onderzoek over de in Groningen ontdekte stof voort. In 1928 publiceerde hij over de isolering in zuivere vorm van deze stof uit sap van sinaasappelen en kool, maar ook van een identieke stof uit runderbijnierschors. De stof was kennelijk een suiker. Omdat de structuur en functie onbekend was, stelde Szent-Györgyi voor de stof 'ignose' (van ignosco, Latijn voor 'ik weet het niet', en de uitgang -ose, waarmee een suiker wordt aangeduid) of 'godnose' ('God knows') te noemen. Hiervoor kreeg hij echter op zijn kop van Harden, de redacteur van het *Biochemical Journal*, die niet van grapjes hield. De stof werd voorlopig hexuronzuur genoemd (omdat ze zes koolstofatomen bevatte en een zuur was).

Kort daarna werd Szent-Györgyi benoemd als hoogleraar in Szege. Hij

kreeg het vermoeden dat zijn hexuronzuur wel eens identiek aan vitamine C kon zijn, een voor de gezondheid essentieel bestanddeel van voedsel, waarvan de chemische identiteit onbekend was. Eigenlijk vond hij het veld van vitamineonderzoek te 'glamorous' en theoretisch oninteressant: 'Vitamines betekent dat je ze moet eten en dat is meer een zaak voor de chef-kok dan voor een wetenschapper.' In 1931 toonden Szent-Györgyi en zijn assistent J. Swirbely inderdaad onduwbelzinnig aan dat hexuronzuur en vitamine C identiek waren! Dat vergrootte de vraag naar grote hoeveelheden van deze stof voor nader onderzoek door wetenschappers over de gehele wereld. Toevallig ligt Szege in het hart van de Hongaarse paprikateelt en tijdens een diner realiseerde Szent-Györgyi zich dat hij deze plant nog nooit had onderzocht. Dat deed hij en paprika's bleken een bron bij uitstek te zijn! De ontdekking van vitamine C is de tweede reden geweest voor toekenning van de Nobelprijs in 1937 aan Szent-Györgyi. Doorslaggevend voor de ontdekking van vitamine C, door Szent-Györgyi en een collega omgedoopt tot ascorbinezuur (van a-scorbuut: 'tegen scheurbuik'), waren de experimenten in Groningen. Szent-Györgyi verwoordde dat in zijn Nobelprijslezing: 'Groot was de opwinding in mijn kleine kelderkamer in Groningen, toen ik vond dat de bijnierschors een vergelijkbare reducerende stof bevatte in relatief grote hoeveelheden als verschillende plantensappen.'

Daar zijn we weer terug bij de door Brinkman genoemde kleine kelder. De emeritus hoogleraren F.J. Looimeijer en W.G. Zijlstra konden op een plattegrond van het Laboratorium aan de Bloemsingel 1 nog deze ruimte aanwijzen (zie foto). Het zal de moeite waard zijn daarin een blijvende herinnering aan deze ontdekking aan te brengen. ■

Jaap J. Beintema
Biochemisch Laboratorium RUG

GRONINGEN. UNIVERSITEIT. MAAR OOK TALLOZE STRATEN, HUIZEN, BRUGGEN PLEINEN MET EVEN ZOVEEL HERINNERINGEN DAARAAN VAST. BEKENDE OUD-RUGSTUDENTEN VERTELLEN OVER HUN SPECIALE PLEK.

Sharon Dijkma (30) / tweede kamerlid PvdA / speciale plek: Haddingestraat 10, PvdA-pand.

'Het begin van mijn politieke carrière ligt daar. Ik kwam er op mijn zestiende voor het eerst. Ik woonde in Groningen en was lid van de jonge socialisten en die zaten ook in dat pand, waar verder de gemeentelijke en de provinciale PvdA-afdelingen zaten. Ik ben er de laatste tijd niet meer geweest, maar ik zie het nog goed voor me. Een oud pand, van binnen vrij modern. Met achterin een professionele drukkerij. Evert, de drukker, met zijn shaggie in de mond... Hij was een van die vrijwilligers waar een partij het van moet hebben. Volgens mij werkt hij er nog steeds. Er zijn maar heel weinig van zulke partijpanden in het land. Vaak zitten politieke partijen gewoon op het gemeentehuis. In Enschede waar ik nu woon is dat bijvoorbeeld zo. De ruime zolder was van de jonge socialisten. Dat was onze plek, daar

hingen onze posters, onze vlaggen. Ons nest was het, waar van alles werd bekosttoofd. Zeker een paar avonden per week zat ik aan de Haddingestraat. En een of twee middagen. Op woensdagmiddag bijvoorbeeld bemande ik vaak de vrijwilligerstelefoon van de PvdA. Ook tijdens mijn studie rechten, waar ik in 1989 mee begon, bleef ik er natuurlijk komen. Die studie heb ik overigens niet afgemaakt. Ik ging het uit idealisme studeren, dacht dat recht stond voor rechtvaardig. Maar ik kwam al snel tot de conclusie dat dat niet zo was. Ik merkte dat ik in de praktijk, in de politiek, veel meer voor de maatschappij kon betekenen.'

Ellis Ellenbroek

Snuffelen in Lutjewad

HET BROEIKASEFFECT BLIJFT EEN MOEILIJK GRIJPBAAR FENOMEEN. DE AARDE LIJKT WARMER TE WORDEN ONDER INVLOED VAN DOOR MENSEN GEPRODUCEERD KOOLDIOXIDE. MAAR WAAR KOMT HET PRECIES VANDAAN? EN, OOK BELANGRIJK, WAAR GAAT HET BROEIKASGAS HEEN? RUG-ONDERZOEKERS ZOEKEN EEN ANTWOORD.

De waddendijk is een heerlijke plek om even uit te waaien. Bij een noordelijke wind komt de zuivere zeelucht direct van de Atlantische Oceaan. Bijna maagdelijke lucht, zonder menselijke toevoegingen zoals uitlaatgassen. Dat is precies de reden waarom wetenschappers van het Centrum voor Isotopenonderzoek (CIO) juist daar hun meetapparatuur hebben neergezet. Net achter de dijk bij Hornhuizen staat het Atmosferisch Meetstation Lutjewad. Hier staat een zestig meter hoge mast, die continu luchtmonsters kan nemen. 'Er lopen zo'n tien slangen van de mast naar het gebouwtje ernaast,' legt dr. Rolf Neubert uit, hoofd van het atmosferisch lab. Door de slangen wordt lucht van 60, 40 en 7 meter hoogte naar het gebouw getransporteerd, waar de concentratie van verschillende gassen in de monsters gemeten wordt. 'We kunnen direct de concentratie kooldioxide, methaan en koolmonoxide meten,' legt Neubert uit. Maar wat de onderzoekers eigenlijk willen weten is waar die gassen, vooral kooldioxide, vandaan komen. 'We zijn al sinds de jaren zeventig geïnteresseerd in de koolstofkringloop in de atmosfeer. En dan vooral de vraag waar de kooldioxide blijft die wij mensen produceren.'

Glazen dak

Door gebruik van fossiele brandstoffen als olie en steenkool blazen we een enorme hoeveelheid kooldioxide de atmosfeer in. Dat gas werkt, simpel gezegd, als het glazen dak van een kas, waardoor de aarde meer warmte vasthoudt. Een wereldwijde stijging van de temperatuur zou - zeker voor het laaggelegen Nederland - dramatische gevolgen hebben. De Groningse onderzoekers hebben een methode om te achterhalen waar het kooldioxide dat ze meten vandaan komt. Wanneer de snuffelpaal in Lutjewad interessante verschuivingen in de concentraties opmerkt, kan Neubert vanuit Groningen met een druk op de knop zo'n twintig luchtmonsters vastleggen. 'De lucht wordt voortdurend in flessen van 2,5 liter opgevangen. Als we dat proces stoppen hebben we monsters van ongeveer één dag.' Hierin worden - in het lab in Groningen - stabiele en radioactieve isotopen gemeten van het koolstofatoom uit de moleculen kooldioxide. Die leveren een 'vingerafdruk' waarmee de bron van de koolstofdioxide kan worden achterhaald. Koolstof uit fossiele brandstoffen ligt bijvoorbeeld al zo lang onder de grond dat alle radioactieve koolstof - die hoog in de atmosfeer ontstaat onder invloed van kosmische straling - vervallen is.

Kyoto

'Maar we kunnen ook meten waar de kooldioxide blijft,' vertelt Neubert. Wanneer planten kooldioxide opnemen, produceren ze zuurstof. Maar wanneer kooldioxide in de oceaan verdwijnt, gebeurt dat niet. Dan wordt het bijvoorbeeld vastgelegd in schelpen, die naar de bodem zakken. Minimale verschuivingen in de verhouding tussen kooldioxide en zuurstof onthullen dus de eindbestemming van het broeikasgas. Dat is belangrijk: 'Als de kooldioxide die wij produceren in bomen wordt vastgelegd, komt het over honderd jaar weer vrij als die bomen vergaan. Maar als het de oceaan ingaat, blijft het daar zeker 5000 jaar liggen.' De metingen van schone zeelucht in Lutjewad worden vergeleken met metingen van een Europees netwerk. Zo is te bepalen hoeveel kooldioxide onderweg door de mens wordt toegevoegd. 'Er liggen afspraken over reductie van uitstoot, gemaakt in Kyoto. Op deze manier kunnen we registreren of de Europese landen zich daaraan houden.'

René Franssen

HISTORISCH NIEUWSBLAD

Verfrissend

Fraude en voorkennis: de Amsterdamse beurs in de Gouden Eeuw

Verrassend

Willem-Alexander móet wel jagen: rituelen van de monarchie

Verslavend

Serie: de jaren '80, met de yup, het poldermodel, de eerste pc

3 nummers voor slechts f10,-
Een jaarabonnement (10 nummers) kost f 99,50

303101x00 Ik ontvang drie nummers van Historisch Nieuwsblad voor f 10,-. Als ik daarna Historisch Nieuwsblad niet verder wens te ontvangen, laat ik dat een week na ontvangst van het tweede nummer weten.

Achternaam _____ Voorletters _____ m/v _____
Adres _____
Postcode en woonplaats _____
Land _____
Telefoonnummer _____ Datum _____

Handtekening _____

U kunt deze bon kopiëren en faxen naar (020) 53 10 971 of u kunt hem in een envelop zonder postzegel sturen naar: Historisch Nieuwsblad, Antwoordnummer 9224, 1000 WZ Amsterdam. Of bel gratis 0800 0234100

BR0015

NU OVERAL TE KOOP • WWW.HISTORISCHNIEUWSBLAD.NL

Terugblik op het Voorjaarsdiner

OP DONDERDAGAVOND 19 APRIL HIELD DE RUG IN VIJF GROTE STEDEN HET VOORJAARSDINER VOOR ALUMNI EN UNIVERSITEIT EEN UITGELEZEN GELEGENHEID OM ELKAAR IN EEN PLEZIERIGE AMBIANCE TE ONTMOETEN.

Vorstelijke sferen in Leeuwarden

Onze bijeenkomst vond plaats in 'hotelpaleis' het Stadhouders Hof, in het hart van de Friese hoofdstad. Dit prachtige historische pand was vroeger de residentie van de Friese stadhouders van Oranje-Nassau. Ons gezelschap van twintig streek neer in de Koninginzaal, alwaar Simon Kuipers, de voorzitter van het College van Bestuur, ons welkom heette. De sprekers waren goed gekozen. Jan Oosterhaven, hoogleraar ruimtelijke wetenschappen, hield een pittig praatje over de wijze waarop beslissingen over grote infrastructurele projecten in ons landje tot stand komen. Dit aan de hand van een onderwerp dat iedereen die iets met Groningen heeft na aan het hart gaat: de magneetweefbaan van Schiphol naar de Martinistad. Vervolgens sprak hoogleraar theologie Ed Noord over het toepasselijke thema van kookpotten in het bijbelse Israël. Hij vergeleek de culturen van Noord-Israël (negende eeuw voor Christus) en Juda (elfde en tiende eeuw) met elkaar en trok een interessante parallel met de huidige politieke situatie in Israël. We waren gezeten aan drie grote ronde tafels, waar zich geanimeerde gesprekken ontsponnen. De driegangenmaaltijd was heerlijk, al

Leeuwarden

Groningen

kon de echte gourmand niet ad libitum zijn maag vullen. Voor de organisatie en de sprekers is het jammer dat de alumni slechts in kleinen getale waren opgekomen. Anderzijds was het nu wel een avond 'entre nous'. (GG)

Ontspannen 'bal' in Provinciehuis

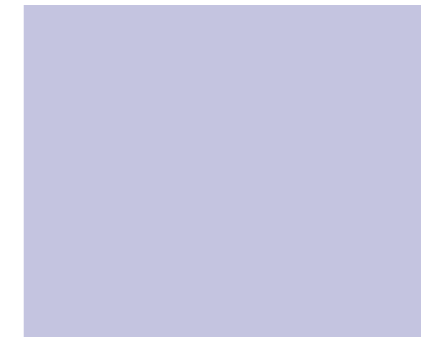
De ambiance van het Groningse Voorjaarsdiner is de eeuwenoude Gedeputeerde Statenkamer van het Provinciehuis. Voer voor anekdotes, over de Vonhoffen, de Van Panhuysen, de Aldersen. Maar vooral ook over de vroegere studietijd. Mirjam de Meijer, gastvrouw vanuit de Provincie, zet met een persoonlijk welkomstwoord de toon voor een ontspannen avond. Een kleine veertig alumni verdelen zich over drie ronde tafels en het bal kan beginnen. Wat is er van mijn oude universiteit geworden? Marius Kooyman, lid van het College van Bestuur, somt de facts & figures anno nu op. Totaal bijna 20.000 studenten. Meer vrouwelijke dan mannelijke. Steeds meer, maar nog veel te weinig vrouwelijke hoogleraren. Wijsgeer Theo Kuipers filosofeert over de overeenkomsten tussen 'Schoonheid' en 'Waarheid'. Over hoe mooi en bevredigend de perfecte wetenschappelijke theorie kan zijn. Daar drinken we nog een glas wijn op. En de zalm smaakt voortreffelijk. Dat de ontrafeling van ziektes als astma en taaislijmziekte verre van eenvoudig is, maakt Dirkje Postma overtuigend duidelijk. Postma, hoogleraar longziekten ('Nee, natuurlijk wordt hier niet gerookt!') gaat uitvoerig in op haar stapsgewijze vorderingen in het traceren van het astmagen. 'Astma is like love: everyone knows what it is, but not how to define it.' Tussen de wetenschappelijke bedrijven door gebeurt er veel. Aan het eind van de avond wekken tafelnoten de indruk veel meer met elkaar gedeeld te hebben dan een interessante en smakelijke avond. (AB)

Wereldbuffet in Amsterdam

Het Tropenmuseum schotelde ons een keur aan culinaire hoogstandjes uit de hele wereld voor. Deze werden gelardeerd met lezingen. De eerste was van bedrijfskundige Tienke Koning. Als regiodirecteur van Arcadis Heidemij is zij nauw betrokken bij de ruimtelijke ordening van ons land. Vindt u ook niet dat Nederland vol is? Met deze prikkelende vraag begon haar verhaal. Van alle Europeanen reizen Nederlanders het meeste voor hun werk. De daarvoor benodigde uitbreiding van wegen, huizen, bedrijventerreinen gaat ten koste van natuur- en landbouwgebied. Is dat erg? Nee, betoogde Koning, maar we moeten wel goed nadenken over de vraag of we bereid zijn schaarse ruimte op te offeren voor vervoer en huisvesting. Ruimtelijke ordening is geen zaak van planologen, verkeersdeskundigen en politici alleen, maar ieders verantwoordelijkheid. Ook socioloog Max van den Berg benadrukte de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Neem de MKZ-crisis. Het besluit vee niet in te enten tegen mond- en klauwzeer is destijds door dezelfde boeren gevraagd die nu aandringen op inenting. Als je niet wilt inenten, moet je ook voor de consequenties staan en dus accepteren dat de ziekte af en toe uitbreekt, met alle economische gevolgen van dien. Volgens de europarlementariër moeten grote maatschappelijke beslissingen op Europees niveau worden genomen. De bescheiden groepsomvang van 25 RUG-alumni nodigde uit tot veel interactie, met geanimeerde gesprekken en levendige discussies. Het enige minpuntje was dat de lezingen door geluidsoverlast soms moeilijk te volgen waren. (MvA)

Zonnige avond in Zwolle

Op een zonnige avond verzamelde zich een gezelschap van rond de 35 personen in het Pestengasthuis. Het was een bont gezelschap: van redelijk recent afgestudeerd tot al lang geleden de bul ontvangen. Na ontvangst met aperitief ging men aan tafel. De tafelschikking was gemengd en willekeurig. Het welkomstwoord werd uitgesproken door José Siersema, directeur Personeels-zaken van de RUG. De eerste spreker, Arjan van Witteloostuijn, boeide de aanwezigen met zijn betoog over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven. Na het volgende gerecht volgde een geanimeerd verslag van Winnie Sorgdrager over de commissie waarvan zij deel uitmaakte en die staatssecretaris Van der Ploeg adviseerde over de verdeling van subsidiegelden in de cultuursector. Na de koffie gingen de geanimeerde tafelgesprekken nog enige tijd door. De reacties na afloop waren enthousiast, zowel over het eten, als over de sprekers en het contact met elkaar. Jammer dat door de tegenvallende aanmelding niet het hele Pestengasthuis voor ons beschikbaar was. Er waren nu veel andere gasten, die door hun geroezemoes het volgen van de sprekers erg lastig maakte. (LK)

Amsterdam

Rotterdam

Zwolle

Groningers in Rotterdam

Het alumnidiner in Hotel New York begon met een welkomstwoord van Bert Verveld, algemeen directeur van het Bureau van de RUG. Daarna hield neerlandicus Hieke Jippes, correspondent in Londen voor NRC Handelsblad, haar lezing. De angst die zij als alfa had te moeten spreken voor een zaal vol geleerde hersenchirurgen bleek niet terecht en zij ging over tot een humoristisch verhaal over de lol van het wonen en werken in Engeland. Die zit hem in haar liefde voor land en volk. Door de invloed van Europa dreigt het specifiek Engelse uit Engeland te verdwijnen, tot verdriet van Jippes. Zij geniet, zolang het nog kan, van de vele excentriekelingen die het land rijk is. En het onderkoelde cynisme van de Engelsman, die met een eenvoudig 'oh, how interesting' zijn minachting voor de woorden van zijn gesprekspartner duidelijk maakt. Na de soep was het woord aan Hans Wesselingh, hoogleraar fysische scheikunde. Hij verwachtte gegniffel van de alfa's bij zijn eerste sheet met de titel van zijn voordracht: 'Zijn wij bèta's wel goed bezig?' Het onderwijs vraagt volgens hem om een vernieuwing. Studenten worden momenteel alleen opgeleid voor een onderzoekersfunctie, terwijl bedrijven breder inzetbare bèta's willen. De hoogleraar begeleidt momenteel studenten die een product niet alleen kunnen ontwikkelen, maar ook leren het te produceren en in de markt te zetten. De zaal had de nodige vragen over de praktische uitvoering van deze arbeidsintensieve aanpak, maar het merendeel moest worden besproken tijdens het buffet dat inmiddels was klaargezet. (ImK)

Op 19 april 2001 overleed prof.dr.ir. Ton Beenackers, hoogleraar technische scheikunde. Op de dag van zijn overlijden zou hij anders een lezing gehouden hebben op het Voorjaarsdiner in Rotterdam. Ons medeleven gaat uit naar zijn nabestaanden.

Atlantisch historicus in Maine

'IK WIL NIET OP DE SCHOULDERS VAN REUZEN STAAN.' WIM KLOOSTER WILDE NIET VOORTBORDUREN OP WAT GROTE VOORGANGERS REEDS BEREIKT HADDEN, MAAR ZOCHT JUIST NAAR NIEUWE INVALSHOEKEN EN ONDERBELICHTE ONDERZOEKSGBIEDEN. DAT LEIDDE TOT EEN WETENSCHAPPELIJKE 'ODYSSEE' DIE HEM VAN GRONINGEN UITEINDELIJK NAAR DE UNIVERSITY OF SOUTHERN MAINE BRACHT.

'Ik voelde me meteen thuis in Amerika'

Na zijn geschiedenisstudie werkte Klooster als freelancer en schreef als hobby het boek *De geschiedenis van Albanië*, dat in 1991 uitkwam, net toen het land door de val van het communisme in het nieuws was. 'De timing was inderdaad mazzel,' erkent Klooster. Toen diende zich een merkwaardig project aan. De Venezolanen wilden weten welke invloed hun landgenoot Simón Bolívar (1783–1830), de grote vrijheidsstrijder, in de VS en Europa had gehad. Ook wilden ze onderzocht hebben hoe in de zeventiende en achttiende eeuw de betrekkingen waren tussen Spanje en Nederland. Venezuela heeft een grensconflict met Colombia over het gebied ten westen van het Maracaibo-meer, het grootste meer van Zuid-Amerika. Het land hoopte uit scheepvaartincidenten tussen Nederlanders en de voormalige Spaanse autoriteiten meer te weten over de eigen historische rechten. Klooster moest elke maand documenten opsturen naar de Venezolaanse ambassade in Den Haag, vanwaar ze naar Caracas gingen. Tijdens het archiefonderzoek werd Klooster zich bewust van de omvang van de Nederlandse handel met Zuid-Amerika vóór 1800 en voelde dat er een prachtig promotieonderwerp in zat. In 1991 werd hij aio bij de Universiteit Leiden en promoveerde in 1995 op het proefschrift *Illicit Riches. The Dutch trade in the Caribbean, 1648–1795*. Hij toonde hierin aan dat het volume de Nederlandse handel met West-Indië wel vier keer groter was dan verondersteld. Een groot deel betrof namelijk smokkelhandel, die buiten de boeken gehouden werd.

Nationale prijs

Na zijn promotie zocht Klooster zijn heil in Amerika. Mede dankzij een Fulbrightbeurs en een NWO-talentenbeurs begon hij aan een vervolgonderzoek in de John Carter Brown Library in Providence (Rhode Island), waar zich de grootste verzameling boeken en kaarten over de Nederlandse aanwezigheid in de Nieuwe Wereld bevindt. Twee jaar lang werkte hij, naast zijn eigen project, op verzoek van de directeur van de bibliotheek aan een tentoonstelling over deze fraaie collectie. Het boek *The Dutch in the Americas, 1600–1800* (1997), waarvoor hij de

Wim Klooster (1962) /
Studeerde sociologie en
geschiedenis (1980–1987)
aan de RUG

tekst had geschreven en kaarten en afbeeldingen had geselecteerd, won samen met een andere catalogus de nationale prijs van de American Library Association.

Vervolgens kreeg Klooster een aanstelling als associate professor 'Early modern European History (1400–1800)' aan de University of Southern Maine. 'Ik houd me vooral bezig met de zogeheten Atlantische geschiedenis. Een nieuw vakterrein, dat zich richt op de contacten tussen Europa, Afrika en Amerika en ook de rest van de wereld. De ontdekking van Columbus maakte van verschillende werelden geleidelijk aan één. Het is het verhaal van migratie van mensen, transport van goederen, maar ook verspreiding van ziektekiemen, dieren en gewassen of de uitwisseling van ideeën.'

Op de vraag of Klooster er zijn toekomst ziet liggen en gekozen heeft voor Amerika, antwoordt hij volmondig

'ja'. Hij heeft een Amerikaanse verloofde en hij verwacht over vijf jaar full professor te worden. 'Ik voelde me meteen thuis in Amerika, al mis ik natuurlijk familie en vrienden en dingen als "gezelligheid". Het Nederlandse weer mis ik in ieder geval niet. In Maine heb je vaak een schitterend blauwe lucht.

Het is grappig hoe het werkt. Ik was in het begin heel kritisch – en ik merk dat bij veel mensen die hier net zijn gaan wonen. Na een tijd kreeg ik grote waardering voor dit land, dat eigenlijk een werelddeel op zich is, en hoe het al die verschillende groepen immigranten gelukt is samen een samenleving op te zetten. Als immigratieland kan Amerika in niemands schaduw staan. Eerst ben je Europeaan in Amerika, maar nu begin ik met Amerikaanse ogen naar Europa te kijken.'

Ook op wetenschappelijk gebied onderhoudt hij een 'trait d'union' met Nederland. Klooster werkt aan een nieuw boek met de titel 'The Dutch in the Atlantic World'. Met enkele tientallen Nederlandse, Vlaamse en Amerikaanse historici heeft hij de Society for Netherlandic History opgericht, met een hoofdkwartier in New York. Hun streven is de geschiedenis van de Lage Landen populair te maken. ■

Gert Gritter

‘Hoe je het ook wendt of keert, studenten zijn begaafde jonge mensen.’

RUIM VIJFHONDERD STUDENTEN
MELDEN ZICH JAARLIJKS BIJ HET
BUREAU STUDENTENPSYCHOLOGEN.
HET GAAT NIET GOED MET HUN
STUDIE OF ZE ZIJN DEPRESSIEF
BIJ DE PSYCHOLOGEN VINDEN ZE
GESPECIALISEERDE HULP. DAT MOET
OOK WEL, WANT STUDENTEN VORMEN
EEN BIJZONDERE GROEP.

RUG: de hoedende moeder

‘Annemarie kwam binnen, maakte een pittige indruk, maar had ook iets vermoeids. Ze koos een stoel vlak bij me; het verraste me dat ze niet tegenover me ging zitten, maar dichterbij. Zocht ze steun, omdat het pittige toch onvoldoende bleek? Ze kwam van een andere therapeut met wie het ook niet liep; alsof die in haar machteloosheid en depressie meegezogen werd en het ook niet wist, dacht ze.’

Annemarie is een van de vele studenten die jaarlijks aankloppen bij de studentenpsychologen van de RUG. Ze is een sterke persoonlijkheid, tenminste, zo ervaart haar omgeving haar. Een praatpaal voor vriendinnen, iemand die altijd klaar staat om anderen te helpen en te steunen. En toch... toch gaat het niet. Ze kan slecht met haar eigen gevoelens omgaan, is depressief. En dat slaat weer terug op haar studie. Ze kan zich slecht concentreren en loopt vast. Het gaat

beslist niet goed met Annemarie. Dat beseft ze zelf ook en daarom zoekt ze hulp.

‘Dit was een heel kenmerkend geval,’ vertelt Louis Sommeling. Sommeling was vijfentwintig jaar lang werkzaam als studentenpsycholoog aan de RUG en ging onlangs met pensioen. Vóór zijn vertrek schreef hij een boek voor hulpverleners én studenten: *Leren leven en studeren*. Gevallen als dat van Annemarie heeft hij met honderden voorbij zien komen. ‘Een student komt bij je. Meestal met de klacht dat het niet goed gaat met de studie. Ze kunnen zich niet concentreren. Vertonen uitstelgedrag. Maar als je dan doorvraagt, zie je het drama van het begaafde kind.’

Met dit ‘drama’ bedoelt Sommeling een psychisch probleem dat zich vaak voordoet bij studenten. ‘Hoe je het ook wendt

of keert, studenten zijn begaafde jonge mensen. Ze zijn intelligent, anders waren ze nooit aan de universiteit beland.’ Die intelligente jongeren konden al jong situaties inschatten. Ze zagen dat hun vader het druk had, dat hun zusje een probleem had of dat moeder ziek was. En dus besloten ze: ik val mijn familie niet lastig; ik red mezelf wel. ‘Zulke mensen zijn vaak uit balans,’ stelt Sommeling. ‘Ze hebben een deel van zichzelf niet leren kennen en belasten zich teveel met problemen van anderen. En dan gaat het mis.’

Bureau Studentenpsychologen

Annemarie heeft een psychisch probleem. Een probleem dat niet zomaar even op te lossen is met een diepzinnig gesprek met vrienden in de kroeg. Maar als ze op tijd professionele hulp zoekt, kan ze relatief snel geholpen worden. Blijft ze doormodderen, dan belandt ze later waarschijnlijk alsnog in therapie, maar het zal haar veel meer moeite kosten weer ‘in balans’ te komen. En dat is het grote voordeel van het Bureau Studentenpsychologen. Studenten vinden er een groep psy-

chologen die gespecialiseerd is in hún problematiek. De drempel is laag, in tegenstelling tot een RIAGG en een student krijgt hier niet zo snel het etiket ‘gek’ opgeplakt. Studentenpsychologen zijn ‘gewoon’ een van de vele voorzieningen aan de RUG.

‘Toen het Bureau Studentenpsychologen werd opgericht, in de jaren vijftig-zestig, was de hulp alleen voor studiegerelateerde problemen,’ zegt Ton Boekhorst, hoofd van de dienst. Maar al snel breidde de taak zich uit en konden studenten met alle psychische problemen terecht. Psychische problemen en studieproblemen hangen vaak nauw met elkaar samen. ‘De meeste studenten melden zich met een studieprobleem: stagnatie of concentratiegebrek. Dan volgt er een groep met depressieve klachten, angst of stress.’ Het zijn vaak ook klachten die bij de leeftijdsfase horen. Identiteitsproblemen, wat hoort bij me, of de verhouding met de ouders.

Als een student zich aanmeldt, kan hij maximaal tien sessies met een psycholoog doorlopen. Langer niet. ‘Als we op voor-

hand zien dat de problemen meer aandacht vragen dan we in tien sessies kunnen doen, verwijzen we door,' benadrukt Boekhorst. 'Maar veruit de meeste mensen die zich melden, kunnen in gemiddeld zeven sessies worden geholpen.' Daarnaast is er groepstherapie. Een groep studenten praat dan in groepsverband over problemen als tentamenvrees of moeite met het leggen van contacten.

Schurkenstreken

Veel van de problemen van studenten hangen samen met hun ouders. Niet zo gek, want ouders zijn natuurlijk heel belangrijk bij de vorming van een kind. En als een kind gaat studeren, moet het zich losmaken en zelfstandig verder gaan. En dat geeft soms problemen. 'Ik sta soms versteld van wat voor schurkenstreken ouders hun kinderen aandoen. Ze weigeren hun kind los te laten, blijven eisen aan ze stellen. En de kinderen houden zó van hun ouders, dat ze dat blijven accepteren.' De studenten hebben soms niet eens beseft van de scheve verhouding. Het is immers ook wel lekker om zó belangrijk te zijn. 'I feel myself as special, as larger than life. At the same time, I am worthless,' citeert Sommeling de therapeut A. Pessa.

Hij paste vaak een bijzondere therapie toe om studenten te helpen. Hij probeerde de innerlijke stemmen van een cliënt, die zegt 'jij bent lui' of 'jij bent saai', naar buiten te halen. Door letterlijk een lege stoel neer te zetten en te zeggen:

'Kijk, daar zit de eigenaar van die stemmen. Wat zegt hij? Hoe klinkt hij? Wie is het?' Sommeling: 'De studenten gaan opvallend gemakkelijk mee in zo'n toneelstukje en al snel wordt dan duidelijk dat het hun vader is of een onderwijzer, die ze in hun onderbewuste horen.' Vanaf dat moment is het ook gemakkelijker ermee om te gaan, de stemmen te relativieren en de student weer naar zichzelf te laten luisteren. 'Als je je niet kunt concentreren, is dat niet omdat je lui bent. Dan zat je wel aan een Spaans strand,' zegt Sommeling dan. 'Maar omdat je een probleem hebt, dat op die manier aandacht vraagt.'

Pas als zo'n probleem is aangepakt, kan een student verder. Vandaar dat de voorziening studentepsychologen zo enorm belangrijk is. 'Het is zo'n cruciale leeftijd,' benadrukt Sommeling. Bovendien, een student komt met zijn héle persoonlijkheid op de universiteit, niet alleen om klaargestoomd te worden voor de arbeidsmarkt. En moet gevormd te worden. 'De universiteit heet niet voor niets Alma Mater, de voedende, maar ook hoedende moeder.'

Christien Boomsma

De naam 'Annemarie' is gefingeerd. De cursief gedrukte tekst op p. 14 is een citaat uit het boek van Louis Sommeling met de titel **Leren leven en studeren. Psychologische hulp in de studententijd.** (Van Gorcum, Assen, 2001).

Rondje om de Broerstraat?

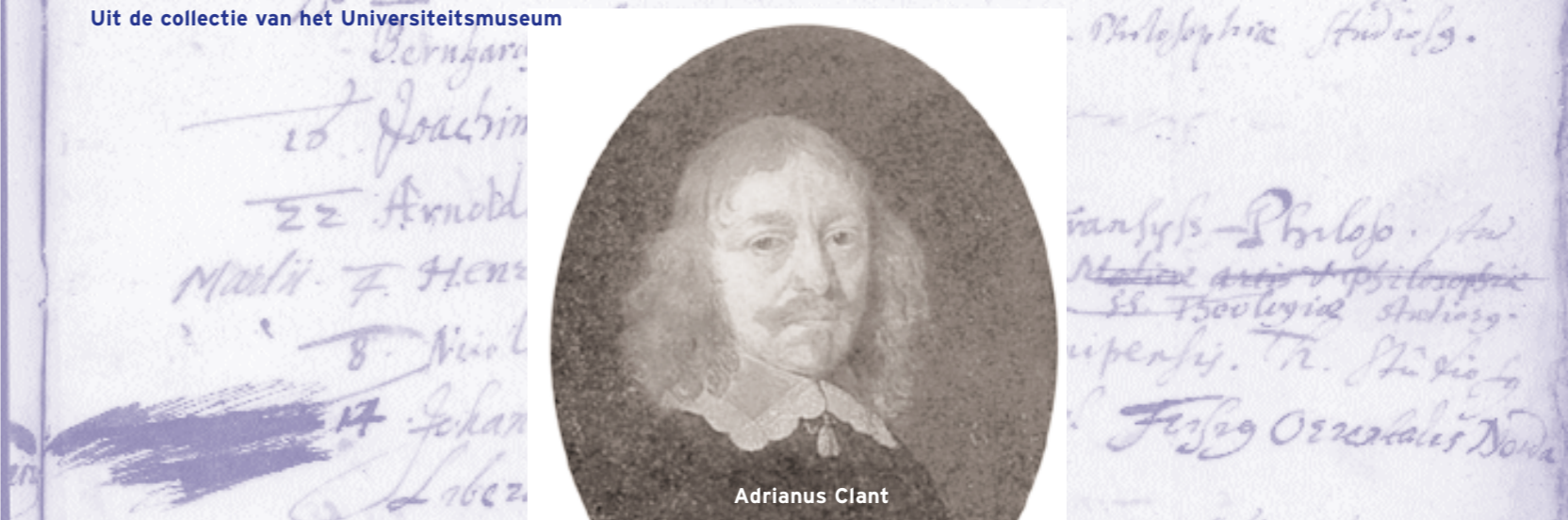
Ik behoor tot de weinige overgebleven sympathisanten van de NS. Van de machinisten t/m de lokettisten, wel te verstaan. De machinisten doen het werk. De directie zou dat moeten dirigeren. Dat doe je door met je gezicht naar het orkest te staan. Maar tegenwoordig staan directies met hun gezicht naar het publiek, of in feite natuurlijk naar de aandeelhouder. Het werk (wat is dat?) is in hun ogen gevirtualiseerd tot een computerspelletje.

Een en ander doet denken aan pogingen van halfbakken economen om ook de universiteit geleidelijk te privatiseren, dat wil zeggen in dienst te stellen van het aandeelhouderskapitalisme. De wet Modernisering [sic!] Universitair Bestuur was een aanzet in die richting. Bij onze Faculteit Bedrijfskunde is een crisis ontstaan omdat haar bestuur de MUB au sérieux meende te moeten nemen: integraal management, en dat soort ongein uit de vorige eeuw. Gelukkig lopen daar ook nog enkelingen rond als Ton de Leeuw, criticus van de 'bestuurlijke drukte', die echt verstand van organisaties

hebben. Maar dat gaf dus trammelant. De universiteit is naar haar aard geen commercieel bedrijf, maar een professionele organisatie. Dat betekent in dit geval dat docenten en onderzoekers de dienst uitmaken. Zij zijn de universiteit. Bestuur en beheer ondersteunen dat primaire proces: secretaresses m/v van hoog tot laag houden de agenda bij. Het betekent ook marginaal toezicht, oppassen dat de zaak niet ontspoord: de universiteit is er niet voor de hoogleraren. Maar besturen is vooral de kunst anderen niet voor de voeten te lopen. Als 'lerende organisatie' met 'zelfsturende functionarissen' is de universiteit al lang niet meer uniek. In deze tijd waarin de arbeid op alle fronten professionaliseert, had ze daarom model kunnen staan. Zo zou je NS'ers op hun beroepstrots kunnen aanspreken in plaats van ze te behandelen als productiefactor. Maar daarvoor is eerst nodig dat die universiteit zelf 'moderne' vormen en gedachten afschudt.

Willem Hofstee

Uit de collectie van het Universiteitsmuseum

Adrianus Clant

'Album Studiosorum'

De inschrijving van studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen gebeurt vandaag de dag vrijwel volledig geautomatiseerd. In de jaren 1645-1809 lag dat anders. Iedere student die zich inschreef, moest zijn handtekening zetten in het 'Album academiae huius, habens nomina studiosorum, manibus ipsorum signata'.

In de eerste jaren van de oprichting, dus vanaf 1614, droegen veel studenten die zich registreerden de namen van bekende Groningse families. Zo schreef in april 1616 ene **Adrianus Clant**, geboren in 1599, zich in als student in de 'philosophie'. De Clanten waren een oud en aanzienlijk Gronings geslacht en bezaten het fraaie kasteel Nittersum in Stedum (in 1819 gesloopt). Hun geschiedenis gaat terug tot de veertiende eeuw. Na zijn studie heeft Adriaan Clant in Groningen diverse bestuurlijke functies bekleed. Hij was onder meer lid van de Gewestelijke Staten en lid van de Staten-Generaal voor de Ommelanden.

Toen hij zijn naam in het inschrijvingsboek van de Groningse universiteit schreef, kan hij niet hebben bevroed dat hij 32 jaar later een van

de belangrijkste documenten uit de Nederlandse geschiedenis zou ondertekenen. In 1648 zette Adriaan Clant namelijk namens Stad en Ommeland zijn handtekening onder het document waarmee een einde kwam aan de Tachtigjarige Oorlog met Spanje!

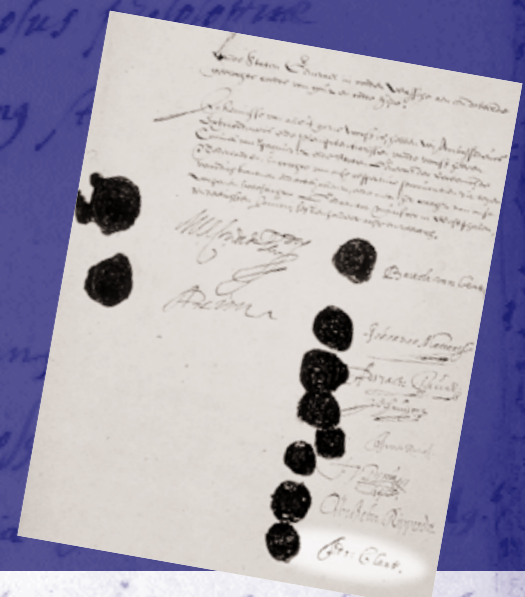
In Munster ontving Clant waarschijnlijk de nodige 'steekpenningen' van Spaanse kant om het verdrag maar vooral te ondertekenen, want Spanje was oorlogsmoe. Het 'kapitaal' dat hij zich daar verwierf, heeft hij kennelijk goed opgepot. Na de dood van Adrianus in 1665 liet zijn zoon Johan een prachtig grafmonument in de kerk in Stedum maken door de bekende beeldhouwer Rombout Verhulst. Het is nog steeds te bezichtigen.

Het vredesverdrag met de handtekening van Clant bevindt zich in het Rijksmuseum. Het 'Album Studiosorum', het boek waarin Clant zijn handtekening als student zette, bevindt zich in Groningen en behoort tot de meest bijzondere academische schatten.

Lammert Doedens

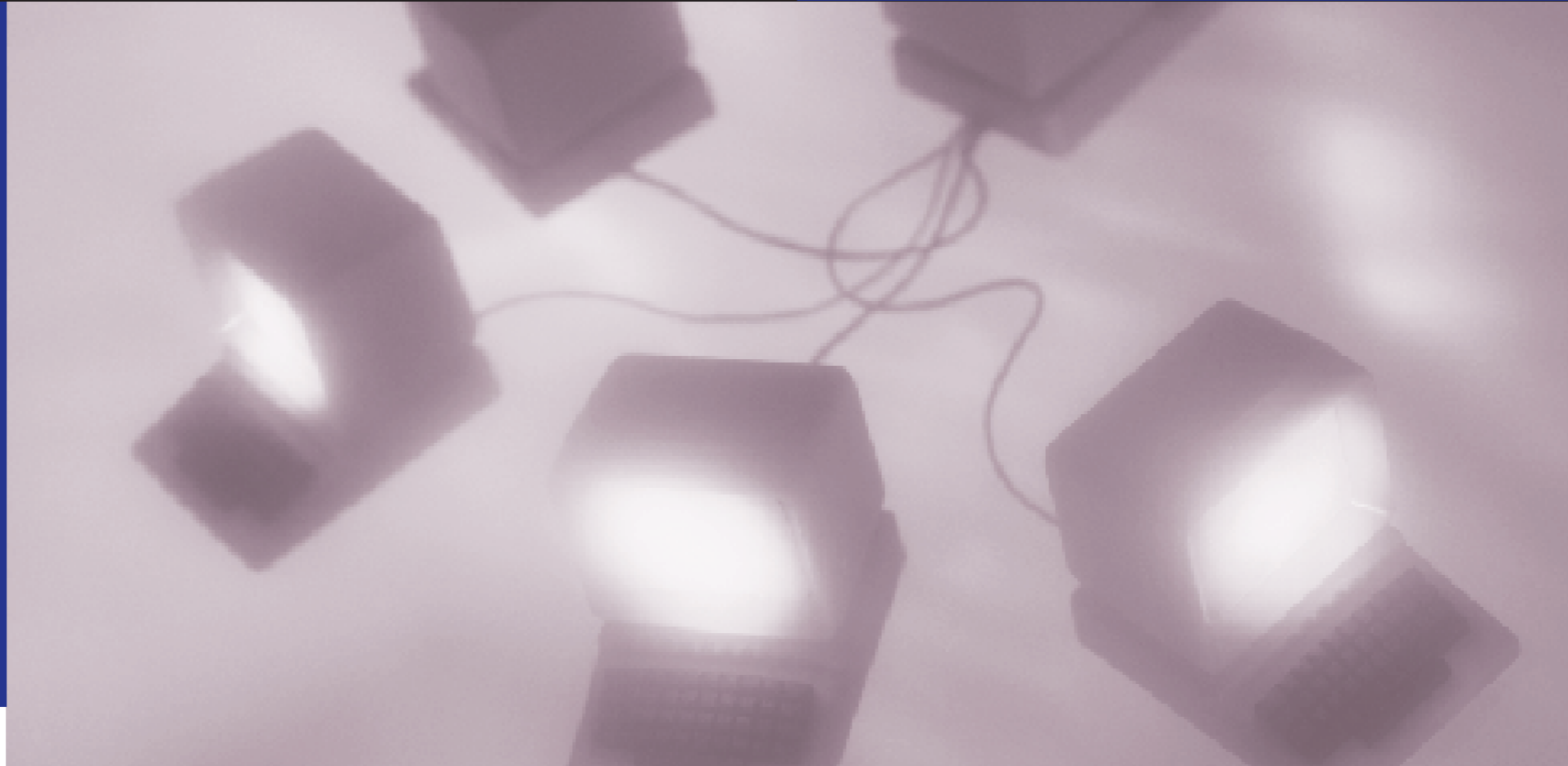

Herdenking Vrede van Munster 1648-1998. Kistje met de originele vredesakte. (Algemeen Rijksarchief Den Haag)

Groningen wordt internetknooppunt

IN HET REKENCENTRUM VAN DE RUG WORDT GEBOUWD AAN HET TWEDE INTERNETKNOOPPUNT VAN NEDERLAND. DE GRONINGEN INTERNET EXCHANGE (GN-IX) BRENGT DE NETWERKEN VAN VERSCHILLENDE AANBIEDERS BIJEEN. EN DANKZIJ INSPANNINGEN VAN DE GEMEENTE KRIJGT GRONINGEN OOK DE NOORD-EUROPESE AFTAKKING VAN HET WERELDWIJDE KABELNETWERK VAN TYCOM.

De meeste internetgebruikers zullen er niet veel over nadenken: dat het wereldwijde web ook daadwerkelijk een wereldwijd netwerk is. De hele virtuele werkelijkheid kan alleen maar bestaan dankzij honderdduizenden kilometers glasvezelkabel, die een fysieke verbinding maken tussen servers onderling en de pc's van de gebruikers.

Bovendien bestaat er niet één web. Mede door de geliberaliseerde telecommarkt kent Nederland een groot aantal kabelnetwerken, die elk door een ander bedrijf gerund worden. Goed voor de klant, die door de concurrentie minder betaalt voor de verschillende diensten, maar de voorwaarde is natuurlijk wel dat er knooppunten zijn waar die verschillende netwerken elkaar ontmoeten.

Zo'n knooppunt bestaat uit schakelkasten met kabels van de verschillende aanbieders, die onderling worden verbonden. Tot nu toe was er één centraal knooppunt in Nederland, de Amsterdam Internet Exchange. In Amsterdam lag bovendien de enige aansluiting van Nederland op een transatlantische kabel. Maar met een knooppunt is het netwerk kwets-

baar, weet Wim Liebrand, directeur van het Rekencentrum van de RUG. Het Amsterdamse knooppunt is wel over vier gebouwen verspreid, maar wanneer de stroom zou uitvallen in de regio kan bij alle vier de locaties het licht uitgaan.

Neutrale partij

Behalve het 'aan elkaar knopen' van telecom-providers zal de GN-IX ook een directe aansluiting krijgen op een transatlantische verbinding, via het kabelnetwerk van TyCom. Half mei kwam deze kabel aan in de Eemshaven, eind dit jaar moet de aansluiting in Groningen operationeel zijn. Dit tweede knooppunt heeft niet alleen landelijk voordelen (het maakt de Nederlandse kabelinfrastructuur minder kwetsbaar), ook regionaal is dit knooppunt van belang, benadrukt Liebrand. 'Wanneer je als gemeente bijvoorbeeld een woonwijk bekabelt, dan moet die kabel aangesloten worden op het netwerk van een provider. Via de GN-IX heeft de gemeente de keus uit verschillende providers en kan dus lagere tarieven bedingen.'

Dat de GN-IX bij het Rekencentrum is ondergebracht is deels omdat de RUG een 'neutrale' partij is. 'Een telecomm-aanbieder wil natuurlijk liever niet dat het knooppunt bij een concurrent is gevestigd.' De RUG heeft hier geen primair belang bij. 'Het is meer een stukje dienstverlening naar gemeente en provincie toe.' De RUG levert expertise en verhuurt vloeroppervlakte in haar computerhal aan de BV waarin de GN-IX is ondergebracht. De aandelen van de BV zijn in handen van de gemeente Groningen, de Noordelijke ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en de RUG. Eventuele winst zal worden gebruikt voor investeringen. Het uiteindelijke doel van de GN-IX is het stimuleren van ICT-bedrijvigheid in Groningen.

Lobbyen in stilte

ICT is sinds 1997 een speerpunt van de stad Groningen, legt wethouder Koen Schuiling (economische zaken en verkeer en vervoer) uit. De RUG-alumnus rechten was voorzitter van de stuurgroep die de TyCom kabel binnen wist te halen.

Schuiling benadrukt het belang van het knooppunt. 'Je kunt het vergelijken met de ligging aan een spoorweg. Dat is ook gunstig voor een stad. Tenminste, als er een station is, en dat hebben we met de GN-IX.' Schuiling verwacht dat het knooppunt, en de komst van de TyCom kabel, de bedrijvigheid in de ICT-sector in Groningen zal stimuleren. 'Cor Baan, voorzitter van het Adviescollege voor de Markt van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland heeft begin april op ons jaarlijkse congres de verwachting uitgesproken dat de ICT in Noord-Nederland de komende vijf jaar zo'n tienduizend banen kan opleveren. Dat is misschien wat enthousiast gerekend, maar het geeft de impact van deze ontwikkeling aan.' De gemeente merkt al dat er belangstelling is van verschillende ICT-bedrijven, al bevindt die zich veelal nog in het 'snuffelstadium'.

De hele operatie om de TyCom kabel naar Groningen te krijgen verliep in het geheim. 'Want tot januari had het nog kunnen afketsen.' Onder de codenaam Glasbak werkte een complete projectorganisatie, waarin onder meer de gemeente, de provincie, de NOM en SIG Real Estate nauw samenwerkten. De projectgroep zorgde ervoor dat de kabelaar bij één loket terecht kon voor alle vergunningen die nodig waren, bijvoorbeeld voor het leggen van een kabel door de Waddenzee, en voor het traject Eemshaven-Groningen. Ook leverde Essent Kabelcom een aansluiting naar Amsterdam en Hamburg, zodat er directe verbindingen zijn met de rest van Europa.

Cees Hendrikse, voormalig directeur P&O bij de Gasunie, trad eind vorig jaar enkele maanden op als adviseur voor de stuurgroep: 'Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de kabel in het Duitse Norden zou komen,' vertelt de RUG-alumnus bedrijfseconomie en rechten. 'Maar de Nederlandse telecommarkt is in de praktijk opener dan de Duitse.' Deutsche Telecom heeft daar de facto een monopolie. Omdat TyCom ruimte op haar kabels verhuurt is een markt met meer aanbieders interessanter. Behalve een vrije telecommarkt kon Groningen voldoende ruimte bieden, goed gekwalificeerde werknemers en - heel belangrijk in de internetwereld - de Eemscentrale met voldoende capaciteit om aan de energievraag te voldoen. 'Wat uiteindelijk de doorslag heeft gegeven weten we natuurlijk niet,' aldus Hendrikse. 'Maar de attente houding van gemeente, provincie en andere Noordelijke partijen is van het allergegrootste belang geweest.' ■

René Franssen

Besmet met de ziekte van

De alumnireis naar

Florence

OP 13 MEI 2001 VERSCHIEEN EEN REIS-GEZELSCHAP VAN 27 PERSONEN OP SCHIPHOL. UIT ALLE WINDSTREKEN EN MET UITEENLOPENDE ACHTERGRONDEN, MAAR MET TWEE GEZAMENLIJKE KENMERKEN. ALLE DEELNEMERS HEBBEN EEN STUDIE BIJ DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN GEVOLGD EN BEZITEN EEN BOVENMATIGE INTERESSE IN FLORENCE EN ZIJN KUNST EN GESCHIEDENIS.

Respectivum
alumnorum

Tekening: AnneMarten Groenman

Deze eerste speciale reis voor RUG-alumni vond plaats van 13 tot 20 mei en had Florence als bestemming. Met 24 deelnemers, Henk van Veen (hoogleraar Italiaanse kunstgeschiedenis), Maaïke Dicke (universitair docent Italiaans) en Lidy Bosker (alumnifunctionaris) ging de reis van start. Juist op de dag van aankomst vonden er verkiezingen in Italië plaats. Onze alumni kwamen echter niet voor de politiek. Zij kwamen voor de schoonheid van Florence. Een schoonheid, waarvan de Franse schrijver Stendhal zo in de ban raakte, dat hij ziek werd en geruime tijd verpleegd moest worden...

Het programma

Elke dag begon met een stevig (en zoet) Italiaans ontbijt om 8.00 uur. Steevast opgediend door een altijd even chagrijnige serveerster. In de ontbijtzaal werd het programma doorgenomen en vervolgens arriveerden we voor 09.00 uur op de eerste bijzondere kunsthistorische plek. Na een intensieve ochtend

was er van 12.30 tot 15.30 uur rust en ruimte voor lunch, wandeling of siësta in het hotel. Vanaf 15.30 uur werd het programma voortgezet met een tweede ronde langs bijzondere kerken, musea of paleizen. 's Avonds kon men op eigen gelegenheid een hapje eten. Op deze pagina's staan impressies van deelnemers die op eigen wijze het verblijf in Florence beschrijven: in woorden, beelden en een tekening.

Bombardement

'Als Henk van Veen in de hoogste versnelling komt, wordt het zijn toehoorders onontkoombaar duidelijk hoe belangrijk de zestiende eeuw was en hoe centraal de rol van Vasari en andere kunstenaars. Ons gezelschap bestaat uit drie generaties alumni, rondloend in het decor van Florence en Toscane, een stad en een streek stampvol architectuur en kunst. De ziekte van Stendhal ligt voortdurend op de loer. Je moet dus zorgen dat je medereizigers geestelijk goed in evenwicht blijven,

maar daar dient de Toscaanse keuken voor. Ook het nut van goed schoeisel, de juiste timing van rustpauzes, de charme van het in de stad uitwaaien van eetgroepjes wordt allemaal duidelijk. De Italiaanse les van Maaïke Dicke brengt daarbij een aardige synergie tot stand met de excursies en zorgt ervoor, dat men elkaar met animo de loef wil afsteken in het bestellen van 'caffè corretto' en het correcte gebruik van de Italiaanse gebarentaal. Dit alles maakt deze alumnireis tot een aparte belevenis. Er is dus niet alleen sprake van een reis van reünisten van je universiteit of een volledig verzorgde kunstreis met lokale gidsen. Nee, je krijgt een volcontinu informatiebombardement vanuit je eigen universiteit. De hoofdzaak was: een deputatie van voormalige Groninger studenten, met een goede en gevarieerde leeftijdsopbouw, kan zo'n forse dosis aan en spreekt al spoedig elke vreemde taal. En, als je gewoon dicht bij elkaar blijft, dan kan je niets gebeuren...' *Cees Tromp*

Brutus en Cosimo

'De overgang van Florence naar mijn woonplaats Almere is veel groter dan andersom. Ik durf zelfs te spreken van een cultural shock; misschien openbaart het syndroom van Stendhal zich nu pas, bij thuiskomst. Deze reis was mijn eerste vakantie sinds 15 jaar en mijn eerste groepsreis. Ik laat een schoolreis naar Rome en de befaamde "Jongkees-excursies" voor studenten geschiedenis buiten beschouwing. Ik begon daarom met enige reserve aan deze onderneming. Tijdens ons eerste gezamenlijke diner was die reserve echter al verdwenen. Ik was aangenam verrast te ervaren hoe gemakkelijk en prettig het contact met mede-alumni was. Daarna was het alleen nog maar genieten om door Henk meegevoerd te worden naar de kunstwerken van Florence. De vorige keer, 22 jaar geleden, kwam ik uit Florence "thuis" met de Michelangelo's Brutus, een buste waarvan de krachtige, onverzettelijke nek een onvergetelijke indruk op

mij maakte. Deze keer waren dat de Perseus en Cosimo I van Cellini, de Drie-eenheid van Masaccio en de Visitatie van Pontormo. Deze beelden hebben mij geraakt door de kracht van de compositie.' *Sjoerdje Hiddema*

Quanta costa?

'In de vroege ochtendzon groeperen RUG-alumni zich voor de Carmine, een oude kerk, om op de monumentale trappen Lezione 2 d'Italiano te ontvangen. Maaïke Dicke begint met praktische zinnen en vragen als "Quanta costa due birre?" en hoe oud we zijn. We kunnen in de nieuwe taal inmiddels tot tien tellen en af en toe mengt een Italiaanse voorbijganger zich lachend in de les. Ons geroezemoes wordt luider en als de poort van de kerk eindelijk openzwaait is het alleen ons uiterlijk dat duidt op een oer-Nederlandse afkomst...' *Hans Wesselingh* ■

Interview met Marcia Biesheuvel

Tien jaar leren in ontwikkeling

VOLGENS DE VAN DALE IS ONS WOORD 'LEREN' VERWANT MET HET LATIJNSE 'LIRA', IN DE BETEKENIS 'DOOR DE PLOEG OPGEWORPEN AARDRUG'. DE GRONDBETEKENIS IS 'HET VOLGEN VAN EEN SPOOR'. SYNONIEMEN VOOR HET WOORD 'ONTWIKKELING' ZIJN GROEI EN ONTPLOOIING, 'IN HET BIJZONDER DE GROEI VAN BEVRUCHTE EICEL TOT INDIVIDU'.

Ik interview Marcia Biesheuvel over deze begrippen en over de vraag hoe zij deelnemers aan de postdoctorale leergang Opleidingsadviseur aanspoort zich te ontwikkelen van intern opleider naar opleidingsadviseur. Als kerndocent is zij al tien jaar inhoudelijk betrokken bij de leergang Opleidingsadviseur.

Wat is het belang van leren en ontwikkelen voor mens en organisatie?

'Bij het begrip "leren" – het zich eigen maken – ligt het accent op de individueel lerende mens. Interventies zijn gericht op kennis, vaardigheden en attitudeverandering en de bewustwording van het lerende zelf. Bij "ontwikkeling" ligt het accent op wellicht onvermoede competenties en het leren vanuit wat in potentie aanwezig is. Het belang van de organisatie en het eigen belang dienen op elkaar afgestemd te worden. Ontwikkeling is dus veel breder en gaat over persoons- en organisatieontwikkeling, een fenomeen dat in de jaren zeventig is begonnen. In het

Engels komt dat mooi tot uitdrukking in een accentverschuiving van *personal development* naar *personnel development*. Ik denk dat deze ontwikkeling in een stroomversnelling is geraakt door het boek van Hamel en Prahalad uit 1994, vooral door hun visie over de kerncompetentie van de organisatie. Een onderneming mag niet alleen beschouwd worden als een portfolio van producten of diensten, maar ook als een portfolio van competenties. Door de kerncompetentie-kijk wordt het belang gezien van de individuele competenties van medewerkers. Daarnaast is er nu de schaarste aan human capital die het ontwikkelen van je menselijk potentieel nog meer noodzakelijk maakt. Als er echt sprake is van Human Resource Management in een organisatie, dient aangehaakt te worden bij de strategie van de organisatie door middel van Human Resource Development. Dat wil zeggen, op de ontwikkeling van je potentieel gerichte interventies om je organisatie doelen te realiseren. Het gaat echter wringen als men voor doorverwijzing afhankelijk is

van een afdeling personeelszaken die vooral reactief opereert en pas doorverwijst bij disfunctioneren.

Als lid van een visitatiecommissie hebben wij twee jaar geleden een kritisch eindrapport uitgebracht over P&O-opleidingen. Deze bleken traditioneel en weinig strategisch zijn. Wij leren deelnemers aan de leergang strategisch te denken. Voorop staat dat de interne opleider die zich heeft ontwikkeld tot in- of extern opleidingsadviseur een pro-actieve houding heeft. De bedrijfskundige invalshoek, sturings- en organisatieprincipes en inzicht in hoe het management opereert hebben we als een van de eersten en enigen in Nederland al vanaf de eerste editie van de leergang in het onderwijsprogramma opgenomen.'

Waarin verschilt de opleidingsadviseur van de opleider?

'De opleider die zich profileert als opleidingsadviseur, moet over een andere oriëntatie en andere vaardigheden beschikken. Het organisatorisch perspectief is breder, de graad van invloed groter en de tijdschaal van projecten langer. Doordat veel opleidingsadviseurs een doorgroei hebben gemaakt van opleider naar adviseur, nemen ze een brede basis mee. De deelnemers van de leergang worden zelfbewuster. Ze kunnen de toegevoegde waarde van de opleidingsadviseur goed verwoorden en hun handelen hierop afstemmen. Die toegevoegde waarde is volgens mij dat de opleidingsadviseur de verbinding kan leggen tussen persoonlijke motivatie van medewerkers met de kerncompetentie van de organisatie, oftewel, op basis van de opleidingsbehoefte van de organisatie, de opleidingsnoodzaak vaststellen. Ook kan de opleidingsadviseur onderzoeken gedaan door

Afgestudeerden van Merkmagement 11 en 12

bijvoorbeeld Vetron (Vereniging van Opleidings- en trainingsorganisaties in Nederland) en GBIO (Gemeenschappelijk begeleidingsinstituut voor ondernemingsraden) interpreteren en consequenties voor de eigen organisatie trekken. Verder kan de opleidingsadviseur onafhankelijk van de lijn adviseren. De drie voorkomende opleidingsstromen (functiegerichte, loopbaangerichte en contextgerichte opleidingen) kunnen beter geïntegreerd worden. Of de opleidingsadviseur kan de verbindende schakel vormen tussen vakdocent, P&O en MD-functionaris en organisatie-adviseur. Tot slot kan de opleidingsadviseur een kritisch kostenplaatje voor bedrijfsopleidingen maken en daardoor kritisch inkopen en een meetbare bijdrage leveren aan organisaties.'

Harriet Enkelaar

Communicatiemedewerker Academie voor Management

SCMA•10

N.J.T. Brinkers-Vonk • P&O Nedlloyd BV
Y. van Die • KPMG Corporate Market
O. Uijttewaal • Friesche Vlag International
J.J.P.J. Verspeek • NOS Kijk- en Luisteronderzoek
C. de Vries • Holding Bercoop Groep
V.J. de Witte • Belastingdienst
M.J.M. Meussen-Zeebregts • KPN-Telecom

Merkmagement 11

P.N.M. Arenz • De Lotto
R.O. Bottema • Boehringer Ingelheim BV
W. Hofman • Aegon Nederland NV
S.A.A. Mosmans • Van den Bergh Nederland
O.J. Ottens • Kon. Theodorus Niemeyer B.V.
S.C.G. Rietbergen • PCM Dagbladen Trouw
B.G.H. Takkenkamp • Invention Promotion
F.B.G.J.M. Krake (MM9) • Unimata Nederland B.V.

Merkmagement 12

R.A.G. Bajema • Keja Donia Design B.V.
L.A.C.F. Evers • Hewlett Packard
N. Namba Philips • DAP
C.T. Schuiling • Imperial Tobacco Nederland

Verandermanagement 7

L. Breukelman • Werknet Uitzendbureau
R. de Louw • M.J.A. de Louw Interim • en Projectmanagement
H. Meijer • ING
R. Berkhout • Interpay Nederland

Infra Development 7

H.C. Span • RWS Noord-Nederland
C. Storm • RWS Zeeland
G. Boot • Boot Milieu Consult
E.F.M. Vermeirssen • RWS Directie Utrecht
M.H. Kiers • TNO FEL
P.A. Kok • Gem. Amsterdam
P.H.M. Verheijen • Gem. Havenbedrijf Rotterdam
L.N. van Warmerdam • Holland Railconsult
N. Maas • TNO Inro
J.G. Meijer • NS Railinfrabeheer
C.D. Hartog • Waterschap Groot Salland
R.J. Scholtes • Rijkswaterstaat
M. Kikkert • Hespirt
M.H.J. van der Heijde • Hespirt
H.B. Brouwer • Ballast Nedam Infra
G.A. Morel • Holland Railconsult
W. Ottevanger • Holland Railconsult
R.G. Jilleba • Four C

Customer Based Marketing 10

S. Wobben • KPN Callcenters
J. Oost • PricewaterhouseCoopers
M.J.W. Donders • Human-i
D. Tendjick • Allied Domecq Benelux
L.C.F. Geelen • 3M Nederland BV
M. de Hoog • KPN Telecom
N.M.P. Bakker • VNU Tijdschriften BV
W.A.G. Manders • AMEV
F.P. Heijke • Amsterdam Airport Schiphol
A. Lentz • Center Parcs NV
A.W.F. Honig • 4C Consulting BV
M. Roelse • NV NUON
C.D. Marsman • Postbank NV
E.J.M. Hondeveld • MCC

Drs. Marcia Biesheuvel is directeur bij Bureau Zuidema BV en geeft organisatieadviezen en management- en gedrags-trainingen. Daarnaast is ze betrokken bij verschillende opleidingen voor professionalisering van de opleidingsfunctie in organisaties, zoals de Academie voor Management (RUG). Ook is zij lid van de visitatiecommissie van de HBO-raad, oud-voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Opleidingsfunctionarissen en bestuurslid van de Vetron. Biesheuvel publiceert veel en maakt deel uit van de redactie van verschillende handboeken en tijdschriften.

Marcia Biesheuvel

Oraties en afscheidscolleges

• ALGEMEEN

3 september: opening academisch jaar

• PSYCHOLOGISCHE, PEDAGOGISCHE EN SOCIOLOGISCHE WETENSCHAPPEN

11 september: oratie prof.dr. D.A. Stapel. Leeropdracht: cognitieve sociale psychologie.

• MEDISCHE WETENSCHAPPEN

18 september: afscheidscollege prof.dr. H.J. Huisjes.

Leeropdracht: verloskunde en gynaecologie.

2 oktober: oratie mw. prof.dr. G.J. Navis. Leeropdracht:

experimentele nefrologie, i.h.b. de nefrofarmacologie.

9 oktober: oratie prof.dr. O.F. Brouwer. Leeropdracht:

kinderneurologie.

• WISKUNDE EN NATUURWETENSCHAPPEN

25 september: oratie prof.dr.ir. B.H.C. Westerink.

Leeropdracht: monitoring van pathofysiologische processen.

• BEDRIJFSKUNDE

16 oktober: oratie prof.dr.ir. R. Goodijk. Leeropdracht: arbeidsverhoudingen en corporate governance.

30 oktober: oratie prof.dr. H.B.M. Molleman. Leeropdracht: bedrijfskunde, i.h.b. de personele factor in productie- en servicemanagement.

• RUIMTELIJKE WETENSCHAPPEN

23 oktober: oratie prof.dr. E.F. Nozeman. Leeropdracht:

vastgoedontwikkeling.

Wijzigingen voorbehouden. Afscheidscolleges beginnen om 16.00 uur, oraties om 16.30 uur. Inlichtingen: mw. I. Sibers, telefoon (050) 363 52 90.

Alumniverenigingen

BRUG BEDRIJFSKUNDE

Eind april was er een succesvolle Masterclass over management-concepten, verzorgd door de heren Van Veen en Karsten van de Faculteit Bedrijfskunde. In mei was er een Essential Skill van Peter Cuppers. Op dit moment werkt de vereniging BRUG hard aan de publiciteit richting studenten. Zo is er nu ook een Bachelorclass, waarin de werkervaring van een pas afgestudeerde centraal staat. Daarnaast wordt gekeken of de Vakkringen beter afgestemd kunnen worden op de afstudeerrichtingen van de faculteit. Hierdoor zullen nieuwe Vakkringen ontstaan. Ook worden Masterclasses voorbereid voor juni of september. Meer

informatie: <http://www.brug.net> of brug@capitolonline.nl.

ALUMANI

Onlangs is de nieuwe *Aluprofile* verschenen met artikelen over de instituutsgamma, Marcel Reich-Ranicki, de ULO in beweging en de discussie over het studieprogramma in relatie tot ontwikkelingen in het vak Duits op school en universiteit. U kunt een exemplaar aanvragen bij het secretariaat Europese talen. In oktober is er een symposium over de vraag wat een germanist moet kunnen en leren, met medewerking van de afdeling Duits, diverse alumni en het bedrijfsleven. Meer informatie: <http://members.tripod.com/Alumani/>.

ANGLISTIEK

Op 12 mei jl kwamen zo'n 45 oudstudenten en -docenten in de Bonte Koe bij elkaar voor een reünie van iedereen die tussen 1975 en 1985 als student of docent verbonden was aan wat toen het Anglistisch Instituut heette. Prof. Wilkinson gaf een klein hoorcollege over een gedicht van Blake, onder het mom 'down memory lane', en Helen Wilcox, hoogleraar Engelse letterkunde, bracht de zaal op de hoogte van het huidige programma van wat nu de afdeling Engels heet en alle veranderingen sinds 1985. Mensen hadden foto's meegenomen, er lagen recente tentamens om de kennis te testen en onder het genot van een lunch en later

drankjes werden vele oude herinneringen opgehaald. Deze tweede reünie georganiseerd door de alumnivereniging was een succes. De volgende *Anglophile* bevat een verslagje en foto's van deze bijeenkomst.

Oproep

Door het vertrek van twee bestuursleden zijn er vacatures in het alumnibestuur en bij de redactie van *Anglophile*. Wie heeft zin mee te werken aan een bloeiend alumnibeleid en de totstandkoming van het nieuwsblad? Meld je bij Hans Jansen, j.p.m.jansen@let.rug.nl, (050) 363 59 23!

Onderzoek oorlogsverleden RUG hervat

Vier jaar geleden is een begin gemaakt met een onderzoek over de geschiedenis van de RUG gedurende de Tweede Wereldoorlog, of, iets ruimer genomen, de periode 1930-1950. In dat kader werd door mw.dr. Barbara Henkes een vragenlijst opgesteld die naar zoveel mogelijk oud-studenten is gestuurd. Deze lijst gaf ze de mogelijkheid hun ervaringen en indrukken uit die periode voor historisch onderzoek beschikbaar te stellen. Velen hebben dat gedaan en bovendien nog documenten van allerlei aard voor het onderzoek beschikbaar gesteld. In het verlengde van de schriftelijke omvraag heeft mw. Henkes indertijd ook een aantal interviews afgenomen van diegenen die door hun zienswijze, opstelling of positie de kennis van het Groningse oorlogsverleden konden verdiepen. Dit vooronderzoek kon indertijd niet direct worden gevolgd door het eigenlijke onderzoek en het schrijven van het beoogde boek, maar inmiddels zijn de moeilijkheden overwonnen en heeft het College van Bestuur een opdracht verstrekt aan prof.dr. K. van Berkel, hoogleraar Geschiedenis na de Middeleeuwen aan de Groningse universiteit en voorzitter

van de Commissie Geschiedschrijving, om de beoogde studie te schrijven. Voorop zal daarbij niet staan het alsnog vereffenen van uitstaande rekeningen, maar vooral het verwerven van inzicht in de manier waarop de academische gemeenschap in die moeilijke periode gefunctioneerd heeft. De reacties op de maatregelen van de bezetter vormen natuurlijk een hoofdbestanddeel, maar ook het alledaagse reilen en zeilen van een universiteit zal uitvoerig aan de orde komen. Het wordt, naar de auteur laat weten, geen bezettingsgeschiedenis, maar universiteitsgeschiedenis-oorlogstijd. Aangezien er ondertussen ook studies zijn verschenen over de universiteiten in Utrecht, Nijmegen en Amsterdam en de Technische hogeschool in Delft, zal zeker de vergelijking met die instellingen niet ontbreken. Het ligt in de bedoeling deze studie in het jaar 2003 te presenteren. Wie op een of andere wijze een nuttige bijdrage aan het onderzoek meent te kunnen leveren, kan zich met de auteur in verbinding stellen op het volgende adres: Instituut voor Geschiedenis, RUG, Postbus 716, 9700 AS Groningen, tel. (050) 3636003, e-mail: k.van.berkel@let.rug.nl.

Gezamenlijk museum

Het College van B&W van de gemeente Groningen en het College van Bestuur van de RUG hebben overeenstemming bereikt over de oprichting van een museum voor Mens, Natuur en Wetenschap. Het gaat om een samenwerking tussen het Natuurmuseum Groningen en, van RUG-zijde, het Volkenkundig

Museum 'Gerardus van der Leeuw', Universiteitsmuseum en het Anatomisch Museum. Een dergelijke combinatie heeft de potentie uit te groeien tot een nieuw en interessant attractiepunt voor Groningen. De huisvesting is voorlopig in het gebouw van het Natuurmuseum aan de Praediniussingel.

Aanstekelijk

Op 4 en 5 mei vond in Barcelona de jaarlijkse conferentie van de Council for Advancement and Support of Education (CASE)

plaats. Honderdvijftig vertegenwoordigers van universiteiten uit vele Europese landen en de Verenigde Staten spraken met elkaar over de nieuwste ontwikkelingen inzake relatiebeheer en fondswerving. Een vraag die regelmatig terugkwam, luidde: wat is er voor nodig dat de afgestudeerden hun universiteit als een betekenisvolle plaats blijven ervaren en dat zij zich ervoor willen inzetten? Aan de kant van de universiteit gaat het er dan om interessant en uitdagend voor haar alumni te zijn. Dat ben je zeker niet bij een ivoren-torenopstelling. In de afgelopen twee jaar heeft het Ubbo Emmius Fonds, vanwege zijn projecten voor de faculteiten, vele gelegenheden gecreëerd om met alumni in contact te zijn en na te gaan hoe zij hierbij zouden zijn te betrekken. Meermalen hebben wij alumni horen zeggen dat zij zich aangenaam verrast voelden door deze voortvarende wijze van optreden. Maar dat niet alleen. In een aantal gevallen zagen zij het ook voor zichzelf als aantrekkelijk om aan projecten mee te doen.

De bestuursleden van het Ubbo Emmius Fonds, onder leiding van Cees van der Hoeven, worden er zelf ook door aangestoken. Zo heeft een bestuurslid, tevens alumnus van onze universiteit, het aanbod gedaan gedurende drie jaar een deel van zijn tijd aan het fonds beschikbaar te stellen. Een zeer welkome gift, zowel vanwege de vele extern als intern te verrichten activiteiten. Kortom, er ontstaat zoiets als een beweging. Voelt u zich nieuwsgierig worden? Neem contact met ons op, wij staan graag tot uw beschikking.

Geert Sanders
Ubbo Emmius Fonds
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 75 95
ubbo.emmius.fonds@bureau.rug.nl

Lustrumboek Studium Generale

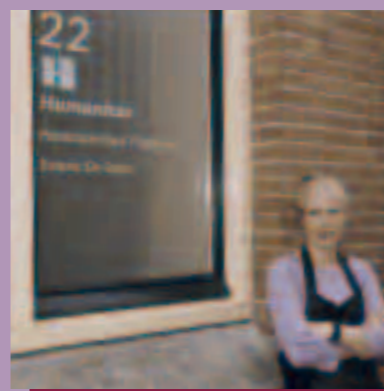
Bij het elfde lustrum van Studium Generale Groningen verscheen het boek *Ongezochte Vondsten*. Een ABC van serendipiteit van Pek van Aniel, rijkelijk geïllustreerd door Bert Andreae. RUG-onderzoeker en balpenmoorddeskundige Van Aniel en tekenaar Andreae hebben al eerder bewezen een koppel te zijn dat goed in staat is een ander beeld van wetenschappelijke en technische ontdekkingen te beschrijven en te schetsen. Een beeld waarin het stomme toeval, de geniale ingeving en de fortuinlijke verrassing een rol opeisen. Het boek (70 pagina's) is te koop bij het bureau van Studium Generale. De prijs van het boek is f 17,50 (inclusief verzendkosten). Als u uw gegevens doorgeeft aan Studium Generale Groningen, krijgt u het boek en een acceptgirokaart thuisgestuurd. Adres: Studium Generale Groningen, Kleine Kromme Elleboog 7a1, Postbus 1260, 9701 BG Groningen, tel: (050) 363 5463 en e-mail: studium@bureau.rug.nl.

Reusachtige radio-telescoop

Groningse onderzoekers werken mee aan de bouw van een nieuwe radiotelescoop in Chili, de Atacama Large Millimeter Array (ALMA). De ALMA-telescoop zal bestaan uit 64 schotelantennes van elk 12 meter doorsnee. Gecombineerd geven de schotels een beeld dat tienmaal meer details bevat dan dat van de Hubble Ruimte Telescoop. De Groningse vestiging van de Stichting Ruimteonderzoek Nederland (SRON) en het Kapteyn Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen ontwerpen en bouwen een deel van de supergevoelige ontvangers die bij de schotels horen.

Nieuw studieprogramma Recht & ICT

De opkomst van computer en internet heeft het recht en de rechtspraktijk veranderd. Aan de ene kant kunnen computers juristen helpen bij het oplossen van juridische problemen, aan de andere kant levert de automatisering nieuwe juridische problemen op. De behoefte aan juridische specialisten op dit gebied wordt bijgevolg groter. Daarom start in september 2001 de opleiding Recht & Informatie- en Communicatietechnologie aan de RUG. Na de propedeuse begint de student met een speciaal studieprogramma. Naast Nederlands Recht volgt hij of zij een specialistisch programma in het Informatierecht of in de Rechtsinformatica.

Wat heeft Jeichien Martens met het Eric Bleumink Fonds?

Bedrijfskundige Jeichien Martens studeerde aan de RUG en is bestuurslid van het Eric Bleumink Fonds. 'Ik ben voor mijn afstudeeropdracht zeven maanden in Mali geweest en ik beschouw dat als een heel bepalende periode in mijn leven. Wanneer je in een andere omgeving, een andere cultuur leeft, leer je niet alleen veel over jezelf, maar je gaat ook met andere ogen kijken naar de samenleving waarin je bent opgegroeid. Ik denk dat

verwevenheid tussen culturen op individueel niveau - iets waar het Eric Bleumink Fonds aan bijdraagt - een belangrijke basis legt voor een wereld waarin ieder mens de mogelijkheid heeft tot een prettig leven. Het belang van intensieve interculturele contacten ervaar ik ook in mijn werk bij Humanitas, waar we ons inzetten voor de integratie van nieuwkomers in de Nederlandse samenleving.'

Eric Bleumink Fonds

Het Eric Bleumink Fonds van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en jonge onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een eigen bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt de stichting Ubbo Emmius Fonds. Voor informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het Eric Bleumink Fonds:

Ubbo Emmius Fonds
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Tel. (050) 363 75 95
ubbo.emmius.fonds@bureau.rug.nl

RUG-Alumnipas

Na uw afstuderen of promovieren is er beslist geen einde gekomen aan uw band met de universiteit. U bent en blijft immers RUG-alumnus! Voor al onze oud-studenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Daarmee kunt u gebruik maken van een aantrekkelijk servicepakket, dat voortdurend wordt uitgebreid. De pas kost f 50,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen f 17,- per jaar!

Alle voordelen op een rij

- Cursussen, opleidingen en onderwijs**
- 10 % korting op alle opleidingen van Academische Opleidingen Groningen (ook HOVO)
 - 20 % korting op alle cursussen bij de USVA
 - 10 % korting op computercursussen (externe tarieven) van het RC
 - 15 % korting op reguliere talencursussen bij het Talencentrum
 - 10 % korting op open colleges bij de letterenfaculteit
 - 10 % korting op open colleges bij de theologische faculteit
 - 5 % korting op juridisch postacademisch onderwijs
 - f 25,- korting op cursussen Frans bij het Centre Culturel Français
 - f 10,- korting op abonnement bij Studium Generale Groningen (normale prijs f 25,-)
 - diverse kortingen op postacademisch onderwijs bij PPSW

- Artikelen, diensten, uitstapjes enz.**
- ACLO-kaart bij het Sportcentrum van de RUG voor slechts f 150,-
 - f 15,- korting op een lenerspas voor de UB (normale prijs f 60,-)
 - f 25,- korting op het RUG-voorjaarsdiner (normale prijs f 75,-)
 - f 100,- korting op de RUG-cultuurreis (normale prijs f 2.195,-)
 - 10 % korting op alle artikelen met RUG-logo in de RUG-winkel
 - 50 % korting op een UK-abonnement (normale prijs f 42,-)
 - 20 % korting op concerten van het Noord-Nederlands Orkest in De Oosterpoort
 - 20 % op weekendovernachtingen in het University Guesthouse
 - 10 % korting op weekendarrangementen van de VVV Groningen
 - 10 % korting op arrangement hotel-paleis Het Stadhouders Hof te Leeuwarden

- 10 % korting op loopbaanoriënteringstraject van organisatieadviesbureau MDP
- 10 % korting op Persoonlijke Aankoopbegeleiding van Kamminga Makelaars
- RUG-medewerkerstarief voor pc's en toebehoren van het RC
- gratis toegang tot alle universitaire musea in Groningen

Informatie

Bestel de brochure (met aanvraagformulier):
Telefoon (050) 363 46 84
Fax (050) 363 63 00
alumni@bureau.rug.nl
<http://www.rug.nl/alumni>

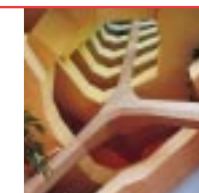
Noord Nederland zoekt ambassadeurs

Wie in Groningen aan de RUG heeft gestudeerd, denkt vaak met veel plezier terug aan Noord Nederland met het prettige leefklimaat van de Stad Groningen als hoofdstad van het Noorden. Het bruisende centrum met zijn vele cafés, restaurants, concert- en theaterpodia.

Groningen Convention Bureau
Gedempte Zuiderdiep 83
9711 HC Groningen
Postbus 7081
9701 JB Groningen
Telefoon +31 (0)50 367 8326
Fax +31 (0)50 312 6047
E-mail congresbureau@roe.z.groningen.nl
Internet www.dsg.nl/congresbureau

Behalve Stad Groningen is heel Noord Nederland inmiddels een veelzijdige, ideale, congresbestemming. In het bijzonder bieden de hoofdsteden van Groningen, Friesland en Drenthe een keur aan mogelijkheden, maar inmiddels zijn er in de provincies diverse uitstekende alternatieve accommodaties voorhanden. Aanleiding genoeg dus om er weer eens terug te komen. Bijvoorbeeld in het kader van het congres dat u binnenkort van plan bent te gaan organiseren. Waarom niet in uw oude studentenomgeving? De sfeer van toen hangt er nog! Het Groningen Congres Bureau (GCB) wijst u daarbij de weg. Voor meer informatie raadpleegt u de GCB website of vraagt u het uitgebreide Handboek voor de Congres- en vergaderbranche 2000 - 2001 aan.

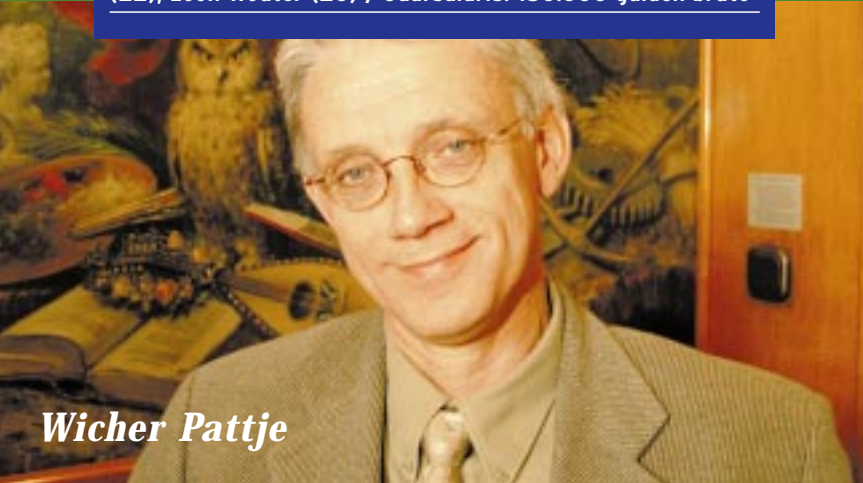

Interieur gebouw van de Gasunie

ZE ZOULDEN ALLEBEI PROMOVEREN, MAAR SLECHTS EEN WERD DOCTOR. DE ANDER SLOEG ONDERWEG AF RICHTING POLITIEK EN IS NU CULTUURWETHOUDER.

Wicher Pattje (50), scheikunde 1969-1976 / Werk: wethouder van financiën, personeel & organisatie en cultuur in Groningen / Huis: herenhuis in centrum Groningen / Huishouden: getrouwd met Susan Tapper (49), dochter Annemei (22), zoon Wouter (20) / Jaarsalaris: 150.000 gulden bruto

Barteld de Ruiter (48), scheikunde 1971-1977 / Werk: programmaleider coatings bij TNO / Huis: vrijstaand huis in Heeze, bij Eindhoven / Huishouden: getrouwd met Evelyn (41), lerares op basisschool; dochters Eva (13) en Janneke (11) / Jaarsalaris: 120.000 gulden bruto

Wicher Pattje

Barteld de Ruiter

‘Scheikunde of psychologie, ik twijfelde. Scheikunde had een veel geordender studieprogramma. Bij psychologie deden ze niks anders dan discussiëren. Dat leek me niks. Ik heb nog promotieonderzoek gedaan, naar hoge-temperaturen-massaspectronomie. Ik was gemotiveerd, ook omdat toen de eerste computers kwamen, dat was kicken! Maar na vier jaar was mijn onderzoek nog niet klaar. Ik solliciteerde op een deeltijdvacature van PvdA-fractiemedewerker kunst, media en vrije-tijdsbeleid bij de Tweede Kamer. Ik dacht nog: wie wil daar nou een chemicus voor? Maar ik kreeg de baan. Patsboem! Van die promotie kwam niets meer. Den Haag zóóg! De mooiste baan die ik ooit gehad heb. Toch ben ik er in 1985 mee opgehouden. Als je niet na een jaar of vijf bij het Binnenhof weggaat, ga je denken dat het het centrum van de wereld is. Alles zit daar bovenop elkaar. Een heel eng sfeertje van Kamerleden, pers, medewerkers. Een andere reden om te stoppen was dat mijn dochter veel last had van cara en we weg wilden uit de Randstad.

Ik werd coördinator cultuur bij de gemeente Groningen. Boeiende tijd. De Ik Jan Cremer-opera, de eerste voorstellen voor het Museum, de nieuwe bibliotheek. Toch was het een stuk minder, qua dynamiek, qua aanslag op mijn intellectuele vermogens. Ik heb toen met een collega uit de Haagse tijd een adviesbureau opgericht. Dat heb ik tien jaar gedaan. Tot op een goeie dag de telefoon ging en wethouder Willem Smink mij vroeg voor het wethouderschap van Groningen...’

‘Ik was niet eens goed in scheikunde op de middelbare school. Ik geloof dat ik er maar een zes voor had. Maar ik vond het wel mooi, een doevak, levendig, creatief. Ik ging dus scheikunde studeren en rolde er vrij makkelijk door. Daarna ben ik gepromoveerd. Het was in mijn tijd gewoon dat je dat na je studie deed. Na mijn promotie ben ik vier jaar wetenschappelijk medewerker geweest en ik zat een jaar in Iowa. Bij thuiskomst kon ik uit een aantal banen kiezen. Ik ging naar TNO, in 1986.

TNO is bekend als testinstituut, maar dat is maar een onderdeel. TNO Industrie, waar ik werk, ontwikkelt materialen. Ik ben programmaleider coatings bij de afdeling functionele polymeren en coatings in Eindhoven. In die functie ben ik verantwoordelijk voor het binnenhalen en uitvoeren van alle projecten die met verf of andere deklagen te maken hebben. Vorig jaar ben ik druk geweest met een project “sneldrogende verven”, een samenwerkingsverband met Griekse, Engelse en Zweedse bedrijven en instituten.

Toen ik bij TNO begon had ik een witte jas aan, maar nu niet meer. Het is nu meer leidinggeven en organiseren. Zo’n carrière loopt voor het grootste deel vanzelf. Ik ben niet zo’n man van uitstippelen van een loopbaan. Ik heb geen spijt. Maar als ik opnieuw zou moeten kiezen, deed ik het waarschijnlijk anders. Dan werd ik arts, denk ik, psychiater, een beroep waarbij je heel nauw contact hebt met mensen.’